O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI

Куч — адолатда

Адолат

Газета 1995 йил 22 февралдан чиқа бошлаган

2005 йил 1 апрель

№ 12 (508)

ГАЗЕТА ҲАФТАНИНГ ЖУМА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ.

Сотувда эркин нарҳда

ЎЗБЕКИСТОН «АДОЛАТ» СОЦИАЛ-ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИНИНГ ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ВА ҲУҚУҚИЙ ГАЗЕТАСИ

Бугун ҳаётнинг ўзи янгича ишлашни, қарашни, фикрлашни тақазо этмоқда. Сиёсий партиялар ҳам ҳаёт талабларидан келиб чиқиб, ўз фаолиятларини янада кучайтириш, яхшилаш йўлидан бормоқдалар. Олинган сабоқ, яъни, ўтган сайловларнинг натижалари ҳам бевосита шундай фаолликни ҳаётий заруратга айлантирмоқда. Шундай шароитда Ўзбекистон «Адолат» СДП Тошкент вилоят Кенгаши қандай йўл тутмоқда? Ўз фаолиятини қай даражада ташкил этаяпти? Вилоят партия Кенгашининг яқинда бўлиб ўтган III пленумида шу ҳақда ҳам қизғин мулоҳазалар билдирилди.

ИШЧАНЛИК ФАОЛИЯТИМИЗ МЕЗОНИГА АЙЛАНАДИ

дейишмоқда Ўзбекистон «Адолат» СДП Тошкент вилоят Кенгашининг III пленуми қатнашчилари

Пленум қатнашчилари унинг кун тартибидаги асосий масала — «Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисида «Бизнинг бош мақсадимиз — жамиятни демократлаштириш ва янгилаш, мамлакатни модернизация ва ислоҳ этишдир» мавзусидаги маърузасидан келиб чиқиб, Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгашининг шу масалага бағишлаб ўтказган III пленуми қарорлари асосида вилоят партия ташкилотининг навбатдаги вазифалари»ни кўриб чиқдилар, қизғин муҳокама қилдилар. Бу ҳақда вилоят партия Кенгашининг биринчи котиби Турғун Иргашев маъруза қилди.

— Юртбошимиз маърузасида жамиятимизни демократлаштириш ва янгилашнинг концепцияси асослаб берилди. 2005 йил ва келгуси даврда мамлакатни модернизация қилиш йўллари, давлатимизнинг ички ва ташқи сиёсатидаги, мамлакатимизнинг ижтимоий, иқтисодий, сиёсий соҳасидаги ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг асосий вазифалари кўрсатиб ўтилди, — деди нотиқ йиғилганларнинг эътиборини шу масалаларга қаратиб. — Мамлакатимизда мустақилликнинг дастлабки йилларидан бошлаб амалга оширилаётган ижтимоий, сиёсий, иқтисодий, маънавий-маърифий ислоҳотларимиз сифат жиҳатидан янги босқичга кирди, олдимизда турган долзарб вазифалар аниқ-равшан белгилаб олинди.

Уларнинг қай даражада бажарилиши, амалга оширилиши энг аввало бутун халқимизнинг, турли сиёсий партияларнинг, шу жумладан, «Адолат» СДП фаоллари ва барча аъзоларининг ҳам Ватанимиз олдида турган долзарб вазифаларнинг моҳиятини, салмоғини қанчалар теран тушуниб етганлигига ҳамда бу улуғвор мақсадларни амалга оширишга қанчалар катта ҳисса қўша олишига ҳам боғлиқдир.

(Давоми 2-бетда)

Ислоҳот ва самара

«АСЛ ОЙНА» — АСЛ МЎЪЖИЗА

Чет элнинг бир-биридан чиройли шиша идишлардаги консерва маҳсулотларию спиртли ичимликларини, вино ва коньякларини кўриб ҳавасингиз келган пайтлар кўп бўлган. Ўш дамларда ўзимизда ҳам шундай бўлармикин, деган фикрларнинг кўнглингиздан кечганлиги ҳам табиий. Ахир яхши нарсани ким ҳавас қилмайди, дейсиз.

Биз ҳеч кимдан кам эмасмиз ва кам бўлмаймиз ҳам. Кўпчиликнинг кўнглидаги бу орзу ҳадемай ўзимизда ҳам рўёбга чиқади. Ўзбекистонда 200 грамдан тортиб 3 литргача турли ҳажмдаги шиша идишлар ишлаб чиқариладиган бўлади. Бу янгилик мустақиллигимизнинг 14 йиллик байрамига ажойиб совға бўлади. Бу маҳсулотларнинг бор-йўғи бир маротаба ишлатилиши эса ҳақиқий мўъжизадир. Бундай мўъжизани "Ўзмевасабзавотузумсаноат" холдинг компанияси томонидан катта меҳнат ва саъй-ҳаракатлар эвазига яратилаётган "Асл ойна" заводи яратади. Компания корхоналарида ишлаб чиқарилаётган спиртли ичимликлар ва вино маҳсулотлари ҳам тамоман ўзига хос кўринишига эга бўлган шиша идишларда истеъмолчиларга етказиб берилади. 20 дан зиёд қурилиш ташкилотлари иштирок этаётган бу иншоотда ҳозир бунёдкорлик ишлари авжида.

Сардор ҲАСАНОВ.

Суратларда: қурилиш майдонидаги қайноқ иш жараёнларидан лавҳалар.
Козим ЎЛМАСОВ олган суратлар

Фракция фаолияти

ИНСОН ҲУҚУҚИНИ ТАЪМИНЛАШ ЙЎЛИДА

Ўзбекистон "Адолат" социал-демократик партиясининг Олий Мажлис Қуйи палатасидаги фракциясининг навбатдаги йиғилишида "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиришлар киритиш тўғрисида"ги, "Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик процессуал кодексининг 160-моддасига қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги, "Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида"ги, "Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман)нинг 2004 йилдаги фаолияти тўғрисида"ги масалалар муҳокама қилинди. Уни "Адолат" СДПнинг Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияси раҳбари Дилором Тошмуҳамедова олиб борди.

Фракция йиғилишида Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман) Сайёра Рашидова иштирок этди. У фракция аъзоларига Инсон ҳуқуқлари бўйича амалга оширилаётган ишлар тўғрисида батафсил сўзлаб берди, ютуқ ва камчиликларга алоҳида тўхталди. Партия фракцияси аъзолари "Адолат" СДП дастуридан ўрин олган инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилишдек мақсадни илгари суриб, шу йўлда Олий Мажлис Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман)нинг фаолияти билан қизиққанликларини баён қилишди.

"Адолат" СДП фракцияси аъзоси, Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича Фарғона вилояти вакили Юсуфжон Нишонов вилоятда инсон шаъни, қадр-қиммати, ҳуқуқ ва эркинликларни ҳимоя қилиш борасида маълумот бераркан жумладан шундай деди:

— Ҳаммамизга маълумки Президентимизнинг ташаббуслари билан вилоятларимизда Омбудсманнинг вакиллари иш бошлади. Бу эса ўз ўрнида аҳолимиз учун қулайлик яратди. Халқимизнинг бугунги кунда Омбудсманга бўлган ишончи ошиб бормоқда. Омбудсманга мурожаат қилганлар асосан Меҳнат кодекси бузилган ва суд ҳукмидан норози бўлган фуқароларимиздир. Уларнинг мурожаатлари тегишли ташкилотлар билан ҳамкорликда ўрганиб чиқилиб, ёрдам берилмоқда.

Кўп ҳолларда бизга кўпинча суд ҳукмидан норози бўлган маҳкумларнинг аризалари келиб тушади, — деди йиғилишда сўз олган Олий Мажлиснинг инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман) Сайёра Рашидова. [illegible]

Аҳолига яна бир қулайлик яратиш, яъни, Омбудсман фаолиятини юксалтириш мақсадида биз вилоят прокуратураларида гуруҳлар туздик. [illegible]

Қизғин савол-жавоблар остида ўтган йиғилишда Ўзбекистон "Адолат" СДП фракцияси аъзолари [illegible]

Вилоят ШОДИЕВА, "Адолат" мухбири

ШВЕЦИЯЛИКЛАРДА КАТТА ҚИЗИҚИШ УЙҒОТДИ

23 март куни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасида Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши биринчи котиби, партия фракциясининг раҳбари Дилором Тошмуҳамедованинг Швеция социал-демократик партиясининг вакиллари — Умео шаҳар ШСДП ҳалқаро муносабатлар қўмитаси раиси, Умео шаҳар [illegible] аъзоси, ШСДП фаоли [illegible] ва ШСДП фаоли Ингрид Брейнстрём билан учрашуви бўлиб ўтди.

Учрашув чоғида Дилором Тошмуҳамедова меҳмонларга Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партиясининг [illegible]

Меҳмонлар ўз навбатида Швеция социал-демократик партиясининг [illegible]

Учрашувда «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши аъзоси, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Исмоил Сайфназаров иштирок этди.

Партия ахбороти

НАВРЎЗ ТАДБИРИ

Тошкент шаҳар «Адолат» СДП Сирғали туман Кенгаши ташаббуси билан «Файз» компаниясида Наврўзга бағишланган байрам тадбири ўтказилди. [illegible]

БАЙРАМ БИЛАН ТАБРИКЛАДИ

Тошкент шаҳар Республика эстрада-цирк коллежи «Адолат» СДП бошланғич партия ташкилоти фаоллари Наврўз байрами [illegible]

СОВҒА-САЛОМЛАР ТАРҚАТИЛДИ

«Адолат» СДП Самарқанд вилоят Кенгаши ташаббуси билан Самарқанд шаҳрининг [illegible] маҳаллаларда Наврўз айёмига бағишланган байрам тадбирлари ўтказилди. [illegible]

КЕНГАШ ТАШАББУСИ БИЛАН

«Адолат» СДП Бухоро вилоят Кенгаши ташаббуси билан Бухоро Давлат тиббиёт институтида [illegible]

ТЎҒРИ ЙЎЛДАН АДАШМАЙ

"Адолат" СДП Самарқанд вилоят Кенгашининг II-пленуми бўлиб ўтди. Унда мамлакатимиз Президентининг Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисидаги маърузаси [illegible]

[illegible]

Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ, ўз мухбиримиз

Бу ҳақда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисида гапирилган эди

Ҳеч шубҳасиз, менинг назаримда, депутатлар корпуси, сиёсий партиялар ва нодавлат, ноҳукумат жамоат ташкилотларининг жамиятда обрў-эътибори ортиб бориши, мавқеи мустаҳкамланиши билан, улар давлат ва ҳокимият тузилмалари фаолияти устидан жамоатчилик назоратининг асосий воситасига айланади.

Ислом КАРИМОВ

ДЕМОКРАТИЯ — ХАЛҚ ҲОКИМИЯТИ

Ўзбек халқининг азалий орзу-истакларидан энг асосийси демократик жамият барпо этиш эди.

Халқнинг бу орзу армонлари унинг бой маданий меросида яққол акс этган. Халқ тарихи мустақиллик учун кураш тарихидир. Мустақиллик учун кураш тарихи эса, ўз-ўзидан демократия учун кураш тарихи ҳамдир. Ўзбекистон Республикаси мустақилликни қўлга киритган кунлардан бошлабоқ, адолатли, демократик ҳуқуқий давлат қуришни ўзининг энг бирламчи муҳим вазифаларидан бири, деб белгилади.

"Демократия" аслида грекча сўз бўлиб, луғавий маъноси "халқ ҳокимияти" демакдир. АҚШнинг собиқ президенти Авраам Линкольн таъкидлаганидек, демократия халқ томонидан ўрнатилган ҳокимиятдир. Демократиянинг бундай моҳияти Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг "Халқ ҳокимиятчилиги" боби, 7-моддасида: "Халқ давлат ҳокимиятининг бирдан-бир манбаидир" деган сўзлар билан мустаҳкамлаб қўйилган.

Таъкидлаш жоизки, инсоният ибтидоий жамоа тузумидан замонавий демократиягача бўлган узоқ йўлни босиб ўтганини альпинистнинг тоққа чиқишига қиёслаш мумкин. Инсоний жамият ривожининг чўққиси йўқ, тўғрироғи, ҳар бир давр янгича чўққини ўрнатади. Тоққа чиқувчи қанча баланд кўтарилса, кўз ўнгидаги манзара шу қадар кенгайиб бораверади, чўққига етгач, у бепоён сарҳадларни кафтидагидек кўра олади. Биз яшаётган замон ҳам инсоният ҳозиргача етиб келган энг юқори чўққидир. Замондошимиз кўзи етадиган чегараларга шу кунгача ҳеч бир одамзод нигоҳи етмаган. Тоғ тепасидаги инсон пастдаги ҳар бир тош, ҳар бир дарахтни кўра олганидек, XXI аср кишиси ҳам ўтмиш асрларга ўз ютуқлари юксаклигидан қараб, уларни ўз кафтидек синчиклаб ўргана олади. Бироқ, ўз замонаси ютуқларидан ортиқча, шодланиш тўғри бўлмас. Тарих фалсафаси дарғаларининг фикрича, ҳар бир киши ўз замонасини, ўзи яшаётган даврни инсоният ҳаётининг охири деб билади. Биз ҳам шу хатони такрорламайлик-да, бугун фикр юритмоқчи бўлган масалага яқинроқ ёндашайлик. Бундан бир неча ўн минг йиллар аввал йиртқич ҳайвонлар ва очлик таҳдидига қарши бирлашиб, жамоа шаклини олган инсоният ҳозир демократия деб номланган юксак ижтимоий ҳаётда тўлиқ қўлланилаётган давргача етиб келди. Шу асосда том маънодаги халқ иродаси, кўпчиликнинг озчиликдан устунлиги [illegible] Республикамизда ҳозирги шароитда бешта сиёсий партиялар фаолият кўрсатмоқда. Баъзи фуқаролар давлат ва жамиятнинг ривожини шу мамлакатда мавжуд бўлган партияларнинг сони билан белгилашга ҳаракат қилишади. Бу, албатта нотўғри қараш. Кўппартиявийлик тизимининг муваффақияти жамиятда мавжуд партиялар сони билан аниқланмасдан, балки сиёсий ҳокимиятни амалга оширишда партияларнинг иштироки билан белгиланади.

Республикамиз маҳаллий ҳокимияти органлари таркибига фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари киритилган ва бу Конституциянинг XXI боб, 105-моддасида мустаҳкамлаб қўйилган. Мана, бир неча йилдан бери "Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида"ги Қонунга амал қилиб келинмоқда.

Албатта, қайд қилишимиз керак, давлат ва жамият иқтисодий асосга эга бўлмай туриб, демократик жамият қура олмайди. Бозор муносабатларига муваффақиятли ўтиш учун барқарор иқтисодиёт ва кучли ижтимоий ҳимоя шароити зарур. Шунингдек, мамлакат иқтисодиётини устувор тармоқларини ва биринчи навбатда, уларни ривожлантириш чора-тадбирларини белгилаш ҳамда шу негизда умуман иқтисодни барқарорлаштиришга эришиш мумкин. Чунки барча демократик, инсонпарвар қонунларнинг ҳаётга тўлиқ тадбиқ этилиши кўп жиҳатдан мамлакатнинг ривожланиш даражасига ва давлатни иқтисодий қудратига боғлиқдир.

Миллий давлатчилик асослари, миллий маданият, тарихий қадриятлар ҳар бир мамлакат демократиясига замин бўлиши керак. Ва яна муҳим тамойил — ҳуқуқий тарбиядир. Демократик давлат қуриш учун фуқароларни, аввало, ҳуқуқий демократияга ўргатиш керак. Ўзбекистон Республикаси фуқаролари Конституцияда ва бошқа қонунларда мустаҳкамланиб қўйилган ҳуқуқ ва эркинликларини амалга ошириш билан бир қаторда ўз олдиларидаги бурч ва мажбуриятларини ҳам сўзсиз бажаришлари зарурдир. Ўтиш даврининг асосий хусусиятларидан бири шундаки, бу даврда шахс манфаати билан миллат манфаати ўртасида номутаносиблик пайдо бўлган ҳолда миллат, халқ манфаатлари юқори туриши лозим, чунки бу даврда янги, юқори даражадаги давлатчилик асослари барпо этилади, миллатнинг, давлатнинг келажаги ҳал қилинади.

Бунда давлат ва жамият ўртасида ишонч муҳим рол ўйнайди. Чунки ишонч бўлмаган жойда тараққиёт ва камолот, эзгулик ва рўшнолик, ҳақиқат ва адолат, поклик ва ҳалоллик, диёнат ва ҳаловат ва шу каби категорияларнинг илдиз отиши мумкин эмаслиги илмий-назарий ҳамда амалий жиҳатдан тўла исботланган. Ишонч яхшиликнинг шаклланиши, ривожланиши ва баркамоллик калитидир. Ишонч йўқолган ердан имон кетади. Ишончсиз умр — ёниб битган кўмир. Ишончсиз қалбда изтироб, қайғу-алам, умидсизлик кайфияти уя қуради. Одамлар руҳидан ишончсизликни чиқариб ташлаб, ишонч уруғини сепиш, уни ундириш, ўстириш ва камолга еткизиш биринчи галдаги вазифадир. Шу боис Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов, биринчи навбатда, ишончнинг асосини демократия ва ижтимоий адолатни қарор топтиришда кўради. Чунки, у истиқлол ва тараққиёт йўлининг асосий принципларидан биридир. Қолаверса ҳақиқат, демократия ва адолат бўлмаган жойда ишонч бўлмайди. Ўзбекистон давлати учун одамларнинг одамларга, одамларнинг давлатга, давлатнинг одамларга ишончи жуда муҳимдир. Худди шу нарса давлатлараро муносабатларда ҳам қарор топиши зарур. Билъакс, демократия, тараққиёт ҳақида гап бўлиши мумкин эмас. Демак, ишончни кўкартирувчи, ўстирувчи, мева тугдирувчи табаррук замин — демократия ва адолатга асосланган давлатдир.

Миллий қадриятлар қайта тикланди, миллий урф-одатлар, анъаналар изга тушиб кетди, фуқароларга динга эътиқод қўйиш ҳуқуқлари берилди ва шу кабилар халқ руҳини тетиклаштирди, онгини ўстирди. Қурилаётган тадбирлар Ўзбекистонда янги демократик жамиятни қуришга, барпо этишга жуда катта ёрдам бераётганини тан олиш керак.

Озчиликдан иборат миллатларнинг манфаатлари ва ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, уларнинг маданияти, тили, миллий урф-одатлари ва анъаналари сақланиши ҳамда ривожланишини кафолатли таъминлаш, давлат тузилмалари фаолиятида ва жамоат турмушида фаол қатнашиши демократиянинг ижобий хусусиятларидандир. Ўзбек халқи — азалдан байналминал халқ. У бир умр миллат ажратган эмас. Чунки бу фазилат қонун сифатида, ҳатто Қуръони Каримда ва Пайғамбаримиз ҳадисларида қайд қилинган. Худди шу нарса Президентимиз назаридан ҳам четда қолган эмас. Бу Ўзбекистонда яшовчи барча миллатларнинг дўстлиги, иноқлиги ва биродарлигини таъминловчи ишончли кафолатдир. Айни пайтда бир мафкуранинг, бир дунёқарашнинг якка ҳокимлигидан қатъиян воз кечиш, сиёсий ташкилотлар, мафкуралар ва фикрлар хилма-хиллигини тан олишдир. Биронта ҳам мафкура мутлақ ҳақиқатни билишга даъво қилиши мумкин эмас!?

Халқ онгига давлат мустақиллиги асосларини сингдириш, мамлакатимиз демократия ва ижтимоий адолат қонунлари негизида шаклланаётганини тушунтириш зарур. Бу — халқнинг келажакка ишонч туйғуларини тарбиялашда муҳим аҳамият касб этади. Бундай маънавий-маърифий ишларни умумтаълим мактабларида, ўрта махсус ва олий ўқув юртларида, корхоналарда, муассасаларда, қишлоқ аҳли орасида изчил ва муттасил олиб бориш мақсадга мувофиқдир. Ватан зиёлилардан ана шу олийжаноб ва мўътабар вазифани амалга оширишни тақозо этади.

Карим НОРМАТОВ
Шуҳрат ЭРГАШЕВ

ТЕРРОРИЗМГА—ЗУЛМАТГА ЙЎЛ ЙЎҚ

Жиззах шаҳрида "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракатининг шаҳар кенгаши, ички ишлар ва халқ таълими бўлимлари ҳамкорлигида "Терроризм—зулматга йўл" мавзусида давра суҳбати ўтказилди.

Давра суҳбатида жаҳон жамоатчилигини ташвишга солаётган муаммолардан бири терроризм эканлиги, у дунёнинг турли мамлакатларида мудҳиш башарасини кўрсатиб турганлигига эътибор қаратилди. Шунинг учун ҳам жойларда вояга етмаган ёшлар билан жиддий шуғулланиш, уларни фойдали меҳнатга жалб этиш, спорт билан шуғулланишларини таъминлаш муҳимлиги ҳақида фикр юритилди.

Бекзод САТТОРОВ

БУХОРО МАТОЛАРИ КЎРГАЗМАСИ

Бухородаги Ситораи Моҳи-Хосса музейида "Бухоро матолари" номли кўргазма очилди.

Мутахассисларнинг таъкидлашларича, қадимда Бухорода 450 турдаги матолар тайёрланган экан. Айни пайтда усталар маҳсулотларни қайта тиклашмоқда. Мазкур кўргазмада 20дан ортиқ турдаги матолар намойиш этилмоқда. Маҳаллий ва хорижий санъатсеварларда кўргазмадан ўрин олган 17-19 асрларда тайёрланган аёллар, эркаклар ва болалар кийимлари экспонатлари катта қизиқиш уйғотмоқда.

А.ҚУДРАТОВ, "Туркистон-пресс"

Сиз нима дейсиз?

БЕФАРҚЛИК

бунинг оқибатида кашандалар сони ортиб бормоқда

Деярли ҳар куни телевизорда, радиода ва матбуотда сигарет чекувчиларга қарши тайёрланган кўрсатув, лавҳа ва мақолаларни кўраман, қизиқиб ўқийман. Айниқса, яқинда телевидениеда кашандалик туфайли инсон организмида пайдо бўладиган бедаво хасталикларнинг келиб чиқишини мутахассислар иштирокида намойиш этилгани кўпчиликнинг кўнглидаги иш бўлди. Кўрсатув бугунги бозор иқтисодиёти даврида фарзандларининг тарбиясига, одоб-ахлоқига вақт ажрата олмаётган ота-оналарни бироз бўлсада фарзандлар тарбиясига масъулият билан қарашга ундади. Бироқ, бир нарса мени ажаблантиради. Деярли ҳар куни "Беруний" метросидан Ўзбекистон Миллий университети биносигача бўлган пиёдалар йўлагидаги сигарета чиқиндиларини кўриб ҳайратдан ёқа ушлайсан, киши. Энг ҳайратланарлиси, бу сигарета қолдиқларини биз билан тенгдош талаба ёшлар "мазза" қилиб чекишиб, улоқтириб кетишади. Айрим тенгдошларимиз кўп қаватли уйларда истиқомат қилаётганликлари боис уйидаги темир интизом туфайли тонг саҳарлаб дарс баҳона кўчага чиқишиб, тамаки чекишади. Ҳаттоки, айрим ота-онаси казо-казо лавозимларда ишлайдиган талабалар танаффусда университетимиз ўқитувчилари билан бемалол тамаки чекиб тургани аянчли ҳолдир. Бу ҳам етмагандек, ўзини ниҳоятда маданиятли, европалашган санайдиган тамаки чекаётган талаба қизлар сони ҳам кун сайин ортиб боряпти.

Энг ачинарлиси ёш-ёш талабалар ёши анчага бориб қолган домлалар билан сигарет чекиб, чиқиндисини кўчага улоқтириб кетишмоқда. Наҳотки, ўша домлалар фарзанди тенги талабалар билан тамаки чекишдан виждони қийналмаса.

Бундан ташқари, метронинг ер ости йўли ва кўчада сигаретларни турфа хилларини чиройли қилиб териб қўйган кўплаб сотувчиларни учратасиз. Улардан ҳар қандай вояга етмаган ёшлар доналаб ҳам сотилаётган сигареталарни бемалол сотиб олиши мумкин. Ахир, инсонпарварлик тамойилларига асосланган қонунларимизда 18 ёшга тўлмаган ёшларга сигарет сотиш мумкин эмаслиги белгилаб қўйилган-ку!

Доно халқимиз бисотида "Касални даволагандан кўра уни олдини олган афзал" деган пурҳикмат нақл бор. Кўча-кўйда жамоат тартибини сақловчи милиция ходимлари аср вабосига айланиб бораётган кашандачиликка ҳам бефарқ бўлмасалар фойдадан холи бўлмасди. Зотан, келажагимиз соғлом, ақлли, жисмонан бақувват ёшлар қўлида.

Шаҳлохон АБДУРАҲМОНОВА, ЎзМУ талабаси

ЯПОНИЯДА «ЎЗБЕКИСТОН» КЎРГАЗМАСИ

Япониянинг Аити префектурасида ўтказилган «Экспо — 2005» бутунжаҳон кўргазмасида Ўзбекистоннинг ўзига хос экспозицияси намойиш этилди. Япониянинг мамлакатимиздаги элчихонаси маълум қилишича мазкур кўргазма жорий йилнинг 25 мартидан 25 сентябригача давом этади.

Сўнгги 150 йил мобайнида ўтказилган кўпгина жаҳон кўргазмаларида фан ва техника ютуқлари намойиш этилган. Аммо «Экспо—2005» кўргазмасининг мақсади одатдагидан бироз бошқачароқ, яъни «табиат мўъжизалари»ни мадҳ этади. Ташкилотчилар мазкур кўргазмада томошабинлар диққатини инсон ва табиат муносабатлари, унинг ҳали очилмаган имкониятлари ва қудратини кашф этишга қаратишди. Жумладан, атроф муҳит, энергетика ва табиий заҳиралар, ахборот технологиялари, дунё аҳолисининг ўсиши ва жамиятнинг кексайиши каби мавзулар кўргазманинг асосий йўналиши бўлди.

«Экспо—2005» кўргазмасида бир юз йигирмадан ортиқ мамлакат ва халқаро ташкилотлар иштирок этмоқда. Мазкур кўргазма Япониянинг Нагакутэ ҳамда Сэто туманларида ўтказилмоқда. Экспозицияларнинг 173 гектар майдонни эгаллагани унинг нуфузидан дарак бериб турибди. Бу туманларнинг танлангани ҳам бежиз эмас. Чунки бу ерга ташриф буюрган ҳар бир томошабин Япониянинг бетакрор табиати гўзаллигидан баҳраманд бўлади.

«Ўзэкспомарказ» дан «Туркистон-пресс» ахборот агентлигига маълум қилишларича, мамлакатимиз экспозицияси ўзига хос экспозицион талқинда яъни йилнинг тўрт фасли кўринишларида намойиш этилмоқда. Ҳар бир композицион бўлак — мамлакатимиз табиати, булоқ ва чашмалари, экологияси, халқимизнинг кўҳна ва замонавий маданияти, этнографияси турли техник воситалар ёрдамида ҳикоя қилинади. Унда Ўзбекистоннинг илмий салоҳиятига алоҳида ўрин берилган. Айниқса мамлакатимизнинг инвестицион имкониятлари ҳамда туризми ёритилган экспозиция кўргазмага келган ҳар бир томошабинда катта қизиқиш уйғотмоқда. Мазкур павильонга кирадиган эшиклар миллий услубда ишланган. «Мицубиси Хеви индастрис» компанияси томонидан ишлаб чиқарилган япон, корейс, инглиз ва хитой тилларида сўзлай оладиган Вакамару исмли робот-таржимон ҳаммани ҳайратга солди.

Ташкилотчиларнинг фикрича, «Экспо—2005» кўргазмасининг ўзига хос муҳим вазифаси мавжуд. Биринчидан у йигирма биринчи асрда ташкил этилган биринчи бутунжаҳон анжуманидир. Иккинчидан, кўргазма, қатнашчилари ёритиши керак бўлган ноанъанавий мавзу — «табиат мўъжизалари» билан инсоннинг уйғунликда ҳаёт кечириши масаласи бўлса, учинчидан, унда халқаро кўргазмалар тарихида илк маротаба нодавлат ва нотижорат ташкилотлар экспозицияси тақдим этилди.

«Туркистон-пресс»

ИШЧАНЛИК ФАОЛИЯТИМИЗ МЕЗОНИГА АЙЛАНАДИ

дейишмоқда Ўзбекистон «Адолат» СДП Тошкент вилоят Кенгашнинг III пленуми қатнашчилари

(Давоми. Боши 1-бетда)

Ўзбекистон «Адолат» СДП Тошкент вилоят ташкилотининг ўтган йиллар мобайнида амалга оширган ишларини Юртбошимиз нутқларидаги мезонга асосланиб баҳолашимиз керак. Яъни партия ташкилотимиз ҳозир қандай аҳволда, нима билан нафас олаяпти? Партия фаолларимиз, барча партиядошларимиз ўз ишларидан қониқаяптиларми? Партиямиз жамият ҳаётида яна бир бюрократик, қоғозбозликка ўралашиб қолган ташкилотга айланиб қолмаптими?

Шу нарсани тан олишимиз керакки, вилоят партия ташкилотининг тузилганига ўн йил тўлган бўлсада, аммо у ҳали анча заиф, мўрт. Уни ҳақиқий сиёсий кучга айлантиришимиз зарур. Бунинг учун бизда барча шарт-шароитлар: кадрлар потенциали, хоҳиш ирода, ижтимоий-сиёсий соғлом муҳит, ҳуқуқий асослар мавжуд.

Мамлакатимизда демократик давлат барпо этиш, фуқаролик жамияти асосларини шакллантириш учун албатта кўппартиявийлик тизимининг бўлиши қатъий зарурдир. Президентимиз таъкидлаганидек, кўппартиявийлик аввало, жамиятимизда ўз манфаат ва қарашларига эга бўлган ҳар қайси ижтимоий қатлам ва гуруҳнинг [illegible]

Шу маънода ҳар бир партия ўз сиёсий ишончи, кучи-қувватини халқ ичидан олади. Шунинг учун ҳам ҳар бир партия халқнинг маълум қатлами манфаатларини ифодаловчи сиёсий куч деса, айни ҳақиқат бўлади.

[illegible]

Далатимиз раҳбари доимо партияларни тезроқ оёққа туриб олишга, қаддини ростлаб, халқ орасига кенгроқ кириб боришга, ўзини ҳақиқий партия [illegible] даркор. Чунки кейинги пайтда партия сафларига кўплаб ёшлар кириб келмоқда. Бу қувонарли ҳол, албатта. Лекин биз уларни фикрловчи, «Адолат» [illegible] риш истагини билдирувчилар кўпайди. Буни Ангрен, Бекобод, Оҳангарон, Янгийўл шаҳар, Бўка, Қибрай, Паркент, Юқоричирчиқ, Оҳангарон туман партия [illegible] бермаётган партия ташкилотлари ҳам йўқ эмас. Вилоят партия ташкилотининг ўтган 2004 йил 15 июнда бўлиб ўтган III Конференциясида танқид қилинган Чирчиқ, Олмалиқ шаҳар, Бекобод, Пискент, Оҳҳангарон, Чиноз туман партия Кенгашлари раҳбарларининг диққати уларнинг ишларидаги мавжуд бўлган жиддий камчиликларга қаратилган эди. [illegible]

[illegible]

Пленумда кўрилган масалалар юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

Рустам АҲМАДАЛИЕВ, "Адолат" махбири.

Суратларда: пленумдан лавҳалар

Инсоният пайдо бўлибдики, Ҳақ билан ботил, яхшилик билан ёмонлик мудом курашда. Аммо шуниси ҳам борки, одамзод кечмишининг шу пайтигача фақат ва фақат эзгуликкина ғолиб бўлиб келди ва бундан кейин ҳам шундай бўлажак. Бироқ ғалаба шунчаки совға қилинмайди. Бунинг учун курашлар ва қурбонлар керак бўлади.

НИҚОБ ОРТИДАГИ ФИТНА

Узоққа бормайлик, мозийга дўнган 20-аср кечмишларини кўз олдимизга келтирайлик: «Олий ирқ» бўлиш иддаоси билан чиққан фашизм ғояси миллионлаб одамларнинг бошига кулфат келтирди. Инсониятга бахтли келажак ваъда этган коммунистик идеалогияга қарши курашда нене аҳли донишларимиз жувонмарг кетди. Мана шу хил бевосита ва билвосита курашлар алалоқибат халқимизга асрий орзу бўлиб келган истиқлол неъматини олиб келди. Яъни, ҳақиқат юзага чиқди, эзгулик ғалаба қилди.

Шу маънода айтиш мумкинки, сўнгги йилларда дунёдаги барча тинчликпарвар кўнгилларни ташвишга солаётган терроризм, диний экстремизм балоси ҳам тагтомири билан йўқолиб кетишга маҳкум. Чунки шу пайтгача яхшиликка мухолиф куч ҳеч қачон музаффар бўлмаган. Аммо бу курашда ҳамма нарса сизу бизнинг саъй-ҳаракатимизга боғлиқ. Хўш, бу ҳаракатлар нималардан иборат бўлиши керак?

Аввало, бугун ҳар биримизга фикрий уйғоқлик керак. Чунки динни ниқоб қилиб кўпорувчилик ҳаракатларини содир этаётган оқимларнинг байроқ қилиб олган ғояларига оддий инсоний ақл билан ёндашган киши, бу «тадбир»да мусулмонларга қарши мудҳиш фитна борлигини англайди. Мана бир мисол. «Ҳизбут-таҳрир» оқими тарафдорларининг асосий ғояларидан бири халифалик давлати барпо этишдан иборат. Бу йўлда улар ҳар қандай воситадан фойдаланишга тайёрлар. Улар ҳатто мақсадларини амалга ошириш учун бутун умматни қуролли курашларга чорлайди ва бу тарздаги курашларни мусулмонларнинг бурчи деб эътироф этади. Хўш, бу ақида қаердан олинди? Бу хил фатволар тинчликсевар Ислом динидаги қайси манбаларга таянмоқда? Умуман динда қон тўкишга рағбатлантирадиган бирор чақириқ борми?

Афсуски, айрим ёшларимиз ўзлари оқилона фикр юрита олмай «тузоқ»қа тушиб қолаяптилар. Ваҳоланки, пайғамбаримиз Муҳаммад Мустафо (с.а.в.) дан ривоят қилинган саҳиҳ ҳадисда аниқ айтиладики: «Халифалик мендан сўнг умматим ичида ўттиз йилдир. Ундан кейин подшоҳлик бўлади». Бу мўътабар саҳиҳ ҳадис улуғ муҳаддислар Имом Термизий ва Абу Довуддан ривоят қилинган. Пайғамбаримизнинг ҳаётлик давраларида қилган бу башорати одатдагидек ҳеч бир нуқсонсиз амалга ошди. Расулуллоҳдан (с.а.в.) кейин «Хулофаи рошидинлар» деб аталган — Абу Бакр Сиддиқ (2 йил), Умар ибн Ҳаттоб (10 йил), Усмон ибн Аффон (12 йил), Али ибн Абу Толиб (6 йил) розийаллоҳу анҳулар ўттиз йил давомида диннинг асл ҳолатини имкон қадар сақлаб туришга ҳаракат қилдилар. Улардан кейин башоратда айтилганидек подшоҳлик ва амрликлар даври бошланиб кетди. Бунга муйсафид тарихнинг ўзи гувоҳ.

Маълумки, ҳар қандай диннинг илоҳийлигини белгилайдиган асосий мезонлардан бири — тинчликсеварлик. Ҳар бир илоҳий дин ёмонликка қарши реакциядир. Ислом дини ҳам ана шундай «реакция»лардан бири ўлароқ майдонга келди. Хўш, шундай экан, бугун бутун умматни қўлига қурол олишга ундаётган бу гуруҳларни нима деб аташ мумкин? Жамият ўртасида бузғунчиликни, ноҳақ қон тўкишликни тарғиб қилиб турган бу гуруҳларни ислом арконига боғланган, деб айта оламизми?

Бу аччиқ саволларнинг жавоби ҳақида ўйлаганда пайғамбаримизнинг бир муборак ҳадиси ёдга тушади. Пайғамбаримиз Муҳаммад Мустафо саллаллоҳу алайҳи васаллам марҳамат қиладилар: «Келажакда умматимда ихтилоф ва тафриқа бўлади. Бир қавм бўлиб, улар гапни жуда гўзал гапирадилар. Аммо амални ёмон қилади. Улар Қуръонни қироат қиладилар. Бироқ у бўғзиларидан нарига ўтмайди. Улар диндан худди камондан чиққандек чиқурлар. Ана ўшалар одамларнинг ва ҳайвонларнинг энг ёмонидир». (Абу Довуд ривояти) Бу муборак башоратлар ҳамма замонларда ўз тасдиғини топган. Шунинг учун уламоларимиз ҳар доим ўзларини ўзлари назорат қилиб турганлар. Қилаётган амалларини таҳлил этиб борганлар. Нима учун? Хато қилиб қўйишдан қўрққани учун! Бошқа бир ҳадисда хабар бериладики: «Сизларнинг орангиздан (диндаги) ишларга янгилик киритувчилар чиқади. (Билингки, диндаги) ҳар бир янгилик бидъат ва ҳар бир бидъат — залолатдир. Залолат эса жаҳаннамга етаклайди».

Дарҳақиқат, бугун ҳар биримиз, айниқса ёшларимиз мана шу ҳақиқатларни англаб етиши керак. Чунки бугун терроризм маълум бир доиралардан чиқиб, халқаро курашларда қўрқитиш ва йўқ қилишнинг мудҳиш қуролига айланиб бормоқда. Бу «қурол» асосан уч хил кўринишда, яъни, жангарилик, мафкуравий ва информацион ҳолатларда намоён бўлмоқда. Табиийки, бу кўринишларнинг ҳар бирида ўзига хос жиноятлар яширинган.

Сўнгги пайтларда республика оммавий ахборот воситаларида терроризмнинг пайдо бўлишидаги ижтимоий омиллар ва унинг олдини олиш чоралари ҳақида туркум мақолалар чоп этилмоқда. Эътиборлиси шундаки, бу масалани Президентимиз бундан бир неча йиллар бурун «XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари» китобида иккита жумла билан ойдинлаштириб берган эди. Яъни, «Ким бўлишидан қатъий назар, жамиятнинг ҳар бир аъзоси ўз ўтмишини яхши билса, бундай одамларни йўлдан уриш, ҳар хил ақидалар таъсирига олиш мумкин эмас. Тарих сабоқлари инсонни ҳушёрликка ўргатади, иродасини мустаҳкамлайди», деб таъкидлаган эди.

Агар бу гапнинг замирига диққат қиладиган бўлсак, нақадар ҳақ сўзлар эканлигига амин бўламиз. Ахир бир ўйлаб кўрайлик: биз киммиз, қаердамиз ва нима учун шу ердамиз? Бу савол бир қараганда бироз жўнгек туюлади. Бироқ, ана шу саволга жавоб излаш асносида унинг қанчалар салмоқли экани ойдинлашади. Аслида ҳам дунёдаги барча ҳақиқатлар энг содда саволларга жавоб излаш баробарида дунёга келган. Хусусан, инсон боласи киндик қони тўкилмиш Ватан қаршисида мудом қарздор, деган ҳақиқат ҳам.

Дарвоқе, бу дунёда ҳеч бир ғоя осмондан тушмайди. У ерда пайдо бўлади ва нимадандир «озиқланади». Бугун мусулмонларнинг бошига бало бўлаётган ана шу ғояларни «озиқлантираётган» манбаларни топиш ва уларга қарши курашиш талаб этилмоқда. Шундай экан, ўзини ислом динидек озода либосларга ўраётган терроризм балосига ҳар томонлама зарба беришимиз керак. Зеро, бу ишда ҳеч бир кимса четда туриши мумкин эмас.

Алиакбар САЙФИДДИНОВ, Ўзбекистон мусулмонлари идорасининг Сурхондарё вилояти вакили

УРУҒЧИЛИК ЧИГИТ МУАММО БЎЛМАЙДИ

Жиззах вилоятида бу йил 69,2 минг гектар майдонга “Ан-Боёвут-2”, 34 минг гектар майдонга “Оқдарё-6” ва 2,5 гектар майдонга янги навларни экиш режалаштирилган. “Ан Боёвут-2” нави ўтган йилга нисбатан 11 минг гектар майдонга кўп экилади. Негаки, бу нав тупроқ иқлим шароитимизга мос, ҳосилдорлиги юқори, касалликка чидамли ва тезпишар. “Оқдарё-6” нави ана шу хусусиятлардан ташқари сувсизликка чидамлилиги, кўсакларнинг бир текис очилиши билан деҳқонларга қўл келаётир. Пахтакор туманидаги “Элита” очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти аъзоларининг саъй-ҳаракатлари туфайли деҳқонлар учун 3950 тукли уруғлик чигит жамғарилиб, қоғоз қопларга солинган ҳолда етказиб берилди. Айни пайтда корхонада заҳира учун 1600 тонна уруғлик чигит жамғариш кўзда тутилган.

“Элита”нинг сара уруғига талаб йилдан-йилга ошиб бораётир. Бу йил бошқа вилоятлардан ҳам буюртмалар тушаяпти.

Бекзод САТТОРОВ

Жиззах туманидаги иқтисодиёт коллежида вилоятдаги фермер ва тадбиркор аёлларнинг ўқув-семинари бўлиб ўтди.

ТАДБИРКОР АЁЛЛАР СЕМИНАРИ

“Аёллар тадбиркорлигини ривожлантириш” деб номланган ўқув-семинарида тадбиркор аёлларнинг билим ва малакаларини ошириш борасидаги маърузалар тинглашди. Давра суҳбати чоғида кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш мавзусида мунозаралар ўтказилди.

САРМОЯДОРЛАР ЖАЛБ ҚИЛИНМОҚДА

Пойтахтдаги “Интерконтиненталь” меҳмонхонасида Ўзбекистон тўқимачилик саноатининг инвестиция салоҳияти тақдимоти бўлиб ўтди. Унда мамлакатимизда фаолият олиб бораётган элчихоналар, халқаро ташкилотлар, банклар, маҳаллий ва хорижий компанияларнинг икки юздан ортиқ вакиллари иштирок этди.

Тақдимот маросимида Республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари Рустам Азимов сўзга чиқиб, енгил саноат Ўзбекистоннинг энг асосий тармоқларидан бири эканлигини ҳамда хорижий сармоядорларнинг иш олиб боришлари учун мамлакатимизда яратилган қулай сармоявий муҳит ва ҳуқуқий асослар ҳақида маълумот берди. У сармоядорларни енгил-саноат тармоғига энг замонавий дастгоҳларни олиб келишга чақирди. Шунингдек, мамлакатимиз мустақилликка эришгандан сўнг енгил-саноат соҳаси асосий эътиборни пахтадан тайёр маҳсулотлар тайёрлаб хорижга экспорт қилишга қаратаётганлигини ва бу борада сўнгги йилларда яхши натижаларга эришилаётганлигини алоҳида таъкидлаб ўтди.

Шўро замонида бир латифа бўларди. Эмишки, бир отахон ўзининг эски аравасида янги автомашина сотиб олган йигитларнинг ортидан келиб урибди. Машина соҳиблари чунонам ғазабланганига қарамай отахоннинг ёшини инобатга олиб, кечиришибди. Бу ҳодиса иккинчи маротаба такрорланганида йигитлар ғазабини ичига ютишган. Учинчи марта янги машинани пачоқ қилган отахон аламидан қизарган йигитларга қараб: — Бу менман, болаларим, кетаверинглар», деган экан. Бу ҳангома замирида баъзан одамзод керагидан ортиқча кечирилса унинг қилмишларига рағбат уйғониши мумкинлиги акс этган.

МУРУВВАТ СОЯСИДАГИ КЎЛАНКА

Узоқ Каттақўрғондаги баъзи «катта»ларнинг қилмиши ҳам отахонникидан ортиб тушади.

1999 йили тумандаги «Буюк Турон» жамоа хўжалиги раҳбарлари устидан жиноят иши қўзғатилди. Самарқанд вилоят прокуратураси томонидан хўжаликнинг суғориладиган 275,3 гектар майдони талон-тарож қилиниб, давлат манфаатларига 31 миллион сўмдан ортиқ зарар етказилгани аниқланди. Хўжаликнинг 1800 дан ортиқ аъзоси терговга жалб қилиниб сўроқ қилинди. Хўжалик раиси Шарофат Вафоева эса терговлар мобайнида вилоят прокуратураси терговчиси Хамид Жўраевнинг шахсан марҳамати билан жавобгарликдан қутилиб қолди. Бу илтифотни олқишлаган туман ва вилоятнинг ўша пайтдаги раҳбарлари Вафоевага ҳали бузилиб улгурмаган «Ғалаба» хўжалигини қўш қўллаб топширишди. Гўё, бу хўжаликни ҳам Буюк Турон»нинг аҳволига келтириб бер дегандек... Раҳбариятнинг бундай ҳотамтойлиги-ю рағбатларидан ийиб кетган раис фаолият бошлаган заҳоти хўжалик аъзоларининг хусусий мулкларига чанг сола бошлади. У аввалига Ёрқуловларнинг хусусий тераказоридан 2800 туп теракни кесиб олиб, мактаб-у жамоатчилик ишлари баҳонасида ўзлаштириб юборди. Аслида бундай хайр-саховат учун смета-лойиҳа ҳужжатлари қилинмаган, бу хайрли амаллар ортида ўзганинг мулкларини ўзлаштириш истаги ётганди. Маҳаллий мактабнинг спорт майдончалари учун ажратилган ерларни эски тажрибасидан келиб чиқиб, яна одамларга пуллади. Унумдор ерлардан ўз қариндош-уруғларига фермерлик учун ер майдонлари ажратиб берди. Хўжалик билан ўзаро шартнома асосида «Ўзбекистон — Америка» қўшма корхонасига етказиб берилган Рустам Ёрқуловнинг жами 1344000 сўмлик 28 тонна помидорининг пулларини сохта ведомостлар орқали ўзлаштириб кетди. Хўжалик билан Ёрқулов ўртасида тузилган шартномага кўра, Рустамга 600 000 сўмлик қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари, хусусан 1420 килограмм ун берилган, деган сохта далолатномалар билан жиноятини хаспўшлашга уринди. Ш.Вафоева сохта ведмостлар орқали хўжаликка қарашли чигит, шелуха, шрот ва ёғ маҳсулотларининг талон-тарожлигига ружу қўйди, бу ҳаракатларини комиссияларнинг қарори билан хаспўшлаш амалиётини жорий қилди. Хўжаликнинг 1992-2002 йиллардаги архив ҳужжатларини «махсус» комиссиянинг қарорлари билан йўқотиб юборди. Шунга қарамай бу раҳбар ҳар йили янги жиноятлари учун жавобгарликка тортилади, пировардида эса яна турли-туман амнистиялар қўлланилиб, авф қилинаверди. Бу ҳақда марказий газеталарда мақолалар ҳам чоп этилган. Ака-ука Ёрқуловлар 1994 йилда «Ғалаба» ширкат хўжалиги ҳудудидан 2 гектар ер майдонини ижарага олиб, терак кўчатларини олиб келиб экишди. Ш.Вафоева хўжалик ҳудудида жойлашган мактаб, болалар боғчаси ва янги қурилган идора биноси томини ёпишни важ қилиб туман ҳокими вазифасини бажарувчи Маҳмуд Бозоровга 2003 йилнинг 20 февралида вилоят табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси розилигини олиб бериш ҳақида илтимоснома ёзди. Туман ҳокимлиги эса 24 майга келиб қўмита розилигини олишга муваффақ бўлди ҳамда 1 июнда 1203 дона терак кесиб олиниб, хўжалик даромадига олинди. Шу ўринда бир мулоҳазани таъкидлаш керакки, Ёрқуловлар мулкнинг ўзиники эканлигини исботлагунига қадар она сути оғзига келди. Масалан, хўжалик маъмурияти томонидан келтирилган зарарни қоплаш ҳақида фуқаро Ёрқулов, Ҳамидов ва бошқаларнинг даъво аризасини туманлараро суд судьяси А.Назаров қабул қилиб, 2004 йилнинг 11 апрелига суд мажлиси Каттақўрғонга, 15 апрелга Нуробод туманига, 29 апрель куни эса Самарқанд шаҳрига белгиланди. Аммо судья 10 апрель санаси билан даъвони кўришни рад қилиш ҳақида ҳал қилув қарори чиқариб, даъвогарларга тутқазди. Судьянинг мақсади даъвогарларни сарсон қилиш, охири даъвосидан кечишгача олиб бориш экани ойдинлашиб қолгач, фуқаролик ишлари бўйича вилоят суди Раёсати А.Назаровнинг қарорини бекор қилди. Судья Б. Хидировнинг Рустам Ёрқуловдан етказилган зарар ва жаримани қоплаш ҳақидаги ҳал қилув қарорини аппеляция босқичида кўриб бекор қилган судья Б. Ходжаниёзов ўзининг аввалги қарори моҳиятига зид бориб, Ёрқулов, Ҳамидов ва бошқаларнинг моддий ва маънавий зарарни қоплаш тўғрисидаги даъво аризасини рад қилиш ҳақида 2004 йилнинг 15 ноябрида ҳал қилув қарори чиқарди. Бу қарор ҳам Раёсатда (судья Ш. Ғаппоров раислигида) бекор қилинди. Каттақўрғондаги судьялар ишни бир-бир кўриб чиққанлиги учун иш Нарпайга юборилди. Оддийгина терак масаласи наҳотки олти маротаба ўтказилган судларда ойдинлашмаса? Наҳотки, даъвони кўриш мумкинми-йўқми шуни аниқлаш шунчалик қийин?

Мамлакатимиз Президенти Оқсаройда 7 февраль куни Янги ҳукумат таркиби билан ўтказилган йиғилишда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идораларда коррупция, порахўрлик, шахсий содиқлик ёки қариндош-уруғчиликка асосланган таниш-билишлик, ҳокимликлардаги тўрачилик, фуқаролар мурожаатларига бефарқлик сингари иллатларга қарши курашиш давр талаби экани ҳақида куйиниб гапирдилар. Бу эса оддий тил билан айтганда инсон шаъни, қадр-қиммати топталмасин, фуқаронинг фаровонлигига путур етмасин, деҳқоннинг косаси оқарсин деганидир. Аммо истаймизми-йўқми бу каби иллатлар ҳаётимизда тез-тез учраб қолаётир. Масалан, Неъмат Расулов ҳокимнинг биринчи муовини сифатида бевосита шу соҳага жавобгар бўла туриб, хусусий мулкни талон-тарож қилишга бош бўлди. Аслида ер тақсимланишида йўл қўйган қонунбузарликлари эвазига иши суддан терговга терговдан судга қайтаётган бу амалдорнинг ҳаракатларига ажабланишга ҳожат йўқ. Ёхуд саккиз ойгина туманга ҳокимлик қилган Мамашариф Абдуллаевнинг ҳатти-ҳаракатларини қандай баҳолаш мумкин, бу шахс ҳокимлик курсисига ўтирган куниёқ улар фаолияти борасида огоҳлантирилган эди. Раис ва бошқа раҳбарлардан жабр кўраётган фуқароларни қабул қилиши, жилла қўрса, икки оғиз гаплашиши илтимос қилинган эди. Сал ўтиб туманга ҳоким этиб тайинланган П.Усаров Ёрқуловларни қабул қилиб, ўзидан олдинги муаммолар билан шуғулланмаслигини айтган. Шу боисдан ҳам у теракларнинг мулкий дахлсизлиги суд орқали тан олинган бир пайтда уларни кесиб ишлатишга розилик сўраб 2005 йилнинг 13 февралида яна 53-сонли хат билан вилоят табиатни муҳофаза қилиш қўмитасига мурожаат қилган.

Бу ўринда таъкидлаш керакки, туманда давлат ва жамоа манфаатларидан ўз манфаатини минг карра устун билувчи, стихияли равишда бир-бирини ҳимоя қилувчи, асосан давлат ер ресурсларини талон-тарож қилишга одатланган ва жиноятлари жазосиз қолиб келаётган амалдорлар гуруҳи шаклланган. Президентимиз ҳам 2004 йилда навбатдан ташқари Халқ депутатлари Самарқанд вилояти сессиясида вилоятда ер талон-тарожлиги билан боғлиқ жиноятлар авж олганлигини таъкидлаб ўтган эди.

Албатта, ният холис, виждон пок бўлса, адашиш мумкин, аммо алалоқибат адолатга эришилади. Бироқ Ш. Вафоева "Ғалаба" ширкат хўжалигини ҳам қолоқлик ботқоғига тортди. Хатоларидан, жиноятлари учун қўлланилган амнистиялардан хулоса чиқармади. Хўжаликдаги давлат ва жамоа шартномаларининг бажарилиши ва бошқа кўрсаткичларга бирров назар ташлашнинг ўзиёқ мавжуд аҳволни кўрсатади. 1999 йили "Буюк Турон" ширкат хўжалигида 1998 йилга нисбатан ғалла ҳосилдорлиги 46,8 центнердан 31,9 центнерга, пахта ҳосилдорлиги эса 23,2 дан 18 центнерга тушириб юборилди. Охир-оқибат иқтисодий ночор ҳолатга келган ширкат хўжалиги фермер хўжаликларига айлантирилди. Шундай бўлса-да, Ш.Вафоева 2001 йили қўшни «Ғалаба» ширкат хўжалигига раис этиб тайинланди. Натижада бу хўжаликнинг ижтимоий-иқтисодий ҳаётида кескин «бурилиш» ясалди. 2001 йилда 1998 йилга нисбатан ғалла ҳосилдорлиги 46,9 центнердан 20 центнерга, пахта эса 27,7 центнердан 15,3 центнерга камайиб кетди. Боз устига, туман ҳокими П. Усаровнинг шахсан қўллаб-қувватлови билан у хўжаликда раҳбарлигича қолмоқда. Ваҳоланки, 2004 йил 30 майда унинг устидан 167-моддаси 2-қисми, «в» банди билан жиноят иши, МЖтК 200-моддаси билан маъмурий иш қўзғатилганди. Аммо жиноятни бости-бости қилиш мақсадида амнистия акти билан ҳар иккала иш ҳам ёпилиб кетди. Аксига олиб бу воқеалар прокуратура идоралари томонидан жамоатчиликдан сир тутилди...

Шоир Анвар Обиджоннинг "Бешинчи кун келур албат, Ва ле тўрт кун ёмон ўртар...» деган мисралари бор. Мисрада айтилганидек, албатта, адолат тикланади, аммо унгача одамлар тортадиган азоб-уқубатларчи?!.

Раҳмон АБДУЛЛАЕВ, журналист

Наврўз шукуҳи

Халқимиз азалдан меҳр-оқибатли. Шунинг учун ҳам байрамларимиз гўзал ва серфайз ўтади. Одамларнинг ўзаро ҳамжиҳатлиги, дўст-биродарлиги бунга замин яратади. Тошкент туманининг Ғ.Абдуллаев номли ширкат хўжалигидаги Юнусобод фуқаролар йиғини ҳудудида жойлашган «Дўстлик» маҳалласининг Наврўз тантаналарида иштирок этар эканмиз беихтиёр шу фикрлар кўнглимиздан кечди. Тўкин-сочин дастурхон атрофида савлат тўкиб ўтирган отахонлару эл-юрт ишига камарбаста бўлаётган маҳалла фуқаролари, ёшлари ана шу ҳамжиҳатлик боис элга номи таралган ўз маҳаллалари билан бугун ҳақли равишда фахрланмоқдалар.

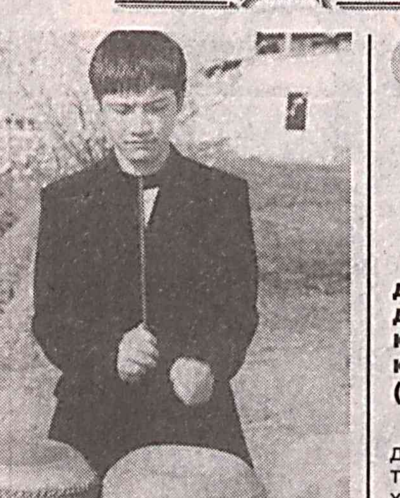

ҲАМЖИҲАТЛИК ЯРАТГАН ИМКОНИЯТ

маҳалламизни янада файзли бўлишига, гуллаб-яшнашига йўл очмоқда, — дейди Тошкент туманидаги «Дўстлик» маҳалласи оқсоқоли Абдуфаттоҳ АБДУЛЛАЕВ

— Маҳалламиз ўзида яхши анъаналарни қарор топтирганлиги билан ҳам эътиборлидир, — дейди маҳалла оқсоқоли, профессор Абдуфаттоҳ ака Абдуллаев биз билан суҳбатда. — Бизда ҳар бир байрамлар ўзига хос тарзда нишонланади. Дастурхон ёзиб маҳалламизнинг кўпни кўрган отахон-онахонларини даврамизга чорлаб, бир пиёла чой устида кўнглини оламиз. Уларни йўқлаб, ўзимизнинг меҳр-муруввватимизни намоён этамиз. Бу йилги Наврўз айёми ҳам улар билан чиройли ўтди. Ёши улуғ кексалар қўлларини дуога очиб юртимизга тинчлик осойишталик ва фаровонлик тиладилар. Шундай кунларга етказганига минг бора шукроналар айтишди.

Кўпчиликнинг хабари бор: бундан уч йил аввал ўтказилган «ЭКОФЕСТИВАЛЬ — 2002» кўрик танловида мазкур маҳалла республикамиз бўйича ғолиб деб топилиб, рағбатлантирилган эди. Яхши ишларнинг шарофати боис эришилган бу ютуқ маҳалла аҳлини янада самарали ишлашга йўналтирди. Ўзида 2300 нафар аҳолини бирлаштирган маҳаллада ҳозир иккита озиқ-овқат дўкони, маиший хизмат хонаси ва сартарошхона, мактаб, болалар боғчаси, кутубхона, новвойхона, нон заводи фаолият кўрсатмоқда. Шу йил биргаликда 21-мактаб биноси нисбатан эскириб қолганлиги туфайли янги мактаб қурилиши олиб борилмоқда. Наврўз арафасида бошланган ишни тез суръатлар билан тугаллаб, 1 июлга қадар ишга тушириш мўлжалланаяпти. Яратилган қулай шарт-шароитлар ва ишчиларнинг унумли меҳнати бунга пухта замин яратмоқда. Қолаверса, «Сиҳат-саломатлик йили» муносабати билан бу ерда яқин кунларда маҳалла аҳлига хизмат кўрсатадиган тиббий таянч пунктини қурилишини бошлаш режалаштирилмоқда.

Шу ишларга бош-қош бўлаётган Абдуфаттоҳ ака Абдуллаев яна бир хайрли ишни кўзламоқда. Янги бино ишга тушгач ўқувчилардан бўшаган эски мактабни қайта таъмирлаб, радио ва телевизор тузатиш устахонаси, аёллар сартарошхонаси, компьютерхона, бичиш-тикиш хонаси ва маҳалла аҳли учун керак бўладиган бошқа маиший хизматларни ташкил қилиш режалаштирилган. Шу орқали 20 нафарга яқин маҳалла фуқаросини иш билан таъминлашни режалаштираяпти.

— «Дўстлик» маҳалласи энг фаол, ибратли, намунали маҳалла ҳисобланади. Уни бошқараётган Абдуфаттоҳ ака Абдуллаев яқин беш йилдан буён маҳаллада катта ободончилик ишларини амалга ошириб келмоқда.

— Маҳалла гуллаб-яшнаб ўзининг гўзал қиёфасига эга бўлиб бораяпти, — дейди тумандаги Ғ.Абдуллаев номли ширкат хўжалиги раиси Абдулазиз Мажидов. — Маҳалла оқсоқолининг асли ҳаётни кўрганлиги, бой тажрибага эга бўлганлиги туфайли кўпчилик бир оиладек аҳил, иноқ, шод-хуррам яшамоқда. Маҳалланинг муаммолари четга чиқаётгани йўқ, аксинча шу ернинг ўзида ечимини топмоқда.

«Дўстлик»да Наврўз чиройли ва файзли ўтди. Байрам муносабати билан Ғ.Абдуллаев номли ширкат хўжалиги кам таъминланган ва ёрдамга муҳтож оилаларга ўз совғаларини тарқатди. Маҳалла оқсоқоли эса ўз фаоллари билан биргаликда дастурхон ёзиб тадбир қатнашчиларини Наврўзнинг энг севимли таоми — сумалак ва ош билан сийлади.

Рустам ДОСТОН,
«Адолат» мухбири.

Суратларда: маҳалла оқсоқоли Абдуфаттоҳ Абдуллаев меҳмонлар даврасида; тадбирдан лавҳалар
Козим ЎЛМАСОВ олган суратлар

Фармон ва ижро

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг ўн икки йиллиги муносабати билан амнистия тўғрисида»ги Фармони эълон қилинган эди. Ушбу Фармон мустақил давлатимизнинг инсонпарварлик тамойилига изчиллик билан амал қилаётганлигининг ёрқин далилидир. Жиноят содир этиб, қилмишига яраша жазога тортилган шахсларнинг гуноҳидан кечиш давлатимиз ҳамда халқимизнинг миллий хусусияти ва қадриятларига тамомила мос келади. Қолаверса, бу — тўғри йўлдан адашиб, жиноят кўчасига кириб қолган шахсларнинг қайтадан ҳаётга қайтиши ва тузалиши учун берилган имкониятдир.

ЙЎЛДАН АДАШГАНЛАР УЧУН ИМКОНИЯТ

Фармон бугунги кунга қадар жиноят ишлари бўйича Тошкент вилояти туман, шаҳар судлари томонидан биринчи босқичда 1089 нафар шахсга нисбатан қўлланилди. Булардан 48 нафари эҳтиётсизлик оқибатида содир этган жинояти учун, 364 нафари биринчи марта ҳукм қилиниб, ижтимоий хавфи катта бўлмаган ёки унча оғир бўлмаган жиноят содир этганлиги учун жазодан озод қилинди.

Жиноят ишлари бўйича Тошкент вилоят судлари томонидан ҳозирга қадар ўта оғир бўлмаган жиноят содир этган 462 нафар аёллар, 18 ёшга тўлмаган шахслар, 60 ёшга тўлган эркаклар ва чет эл фуқароларига нисбатан юритилган жиноят ишлари уларнинг айблилик масаласи ҳал этилмасдан тугатилди.

Масалан, 1977 йилда туғилган Жумагул Йўлдошева ва 1980 йилда туғилган Захро Маматқулова фуқаро Нина Кондрашкинага нисбатан безорилик жиноятини содир этганликлари учун Ўзбекистон Республикаси ЖК 277-моддаси 2-қисмининг «б» бандига кўра айбланган. Ушбу жиноят иши жиноят ишлари бўйича Олмалиқ шаҳар судининг ажрими билан Фармоннинг 6-моддасига асосан, уларнинг айблилиги ҳақидаги масала ҳал этилмасдан тугатилди. Ёки, 1967 йилда туғилган судланувчи Наби Асанов 2004 йил 18 август куни тахминан соат 17 лар чамасида Чиноз тумани «Эшонобод» ширкат хўжалиги Қорақўйли маҳалласида М.Қурбонова ва Н.Қурбонов билан ўзаро жанжаллашиб, қасддан уларни уриб, М.Қурбоновага ҳаёти учун хавфли бўлган оғир, Н.Қурбоновга эса соғлиғини қисқа муддатга ёмонлашувига сабаб бўлган енгил тан жароҳатлари етказган. Жиноят ишлари бўйича Янгийўл шаҳар судининг ҳукми билан Наби Асанов Ўзбекистон Республикаси ЖК 104-моддасининг 1-қисми ва ЖК 109-моддасининг 2-қисмида назарда тутилган жиноятни содир этганликда айбланган ва у Фармоннинг 2-моддасига асосан жазодан озод этилган. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Вилоятнинг туман, шаҳар судлари томонидан жами 62 нафар шахс амнистия тўғрисидаги Фармонга асосан суд залидан қамоқдан озод этилди.

Фармоннинг 7-моддасида жазодан озод қилинмайдиган шахсларга жазо муддатининг ўталмаган қисмини қисқартириш хусусида сўз юритилган. Ҳозирга қадар ушбу тоифадаги ишлар жиноят ишлари бўйича Тошкент вилоят ҳамда туман, шаҳар судлари томонидан кўрилиб, озодликдан маҳрум қилиш тариқасидаги жазо тайинланган 130 нафар шахсга нисбатан жазо муддатлари тегишли тартибда қисқартирилди. Мисол учун, 1958 йилда туғилган, Н.Абдукаримов 2004 йил 26 сентябрь куни тахминан соат 12 ларда ўз хонадонида 0,6 грамм «героин» гиёҳвандлик воситасини И.Яллаевага қонунга хилоф равишда 5 минг сўм пул эвазига сотаётган пайтда ИИБ ходимлари томонидан холислар иштирокида қўлга олинади. Жиноят ишлари бўйича Тошкент вилоят судининг ҳукми билан Н.Абдукаримов Ўзбекистон Республикаси ЖК 273-моддасининг 5-қисми билан айбли деб топилган ва ўн йил муддатга озодликдан маҳрум қилинган. Унга нисбатан Фармоннинг 7-моддаси «а» банди тадбиқ этилиб, тайинланган жазо муддати учдан бир қисмига қисқартирилган.

Аммо, амнистия Фармонлари тўғри йўлдан адашиб, жиноят кўчасига кириб қолган шахслар учун имконият эканлигини тушунмасдан ва тегишли хулоса чиқармасдан, амнистия акти қўлланилиб, жазодан озод этилганлар орасида кам бўлсада, қайта жиноят кўчасига кираётганлар ҳам борлигини афсус билан таъкидлаш жоиздир. Шу ўринда амнистия тўғрисидаги Фармон фақатгина бир маротаба қўлланилишини ёдда тутмоқ лозим.

Мухтасар айтганда, Юртбошимиз томонидан мустақиллик йилларида қабул қилинаётган инсонпарварлик тамойилларига йўғрилган амнистия тўғрисидаги Фармонлар мамлакатда суд-ҳуқуқ ислоҳотларини ўтказиш ва қонунларни эркинлаштириш босқичма-босқич амалга оширилаётганлигининг ёрқин ифодасидир.

Бу давлатимиз хусусиятига, халқимиз табиатига ва қонунларимизнинг инсонпарварлик тамойилларига ҳам тўла мос келади.

Муҳтарам Юртбошимиз таъкидлаганларидек, «Жиноятчиликнинг олдини олиш, унга қарши курашиш самарадорлиги, жазонинг оғирлиги ёки шафқатсизлигига эмас, балки биринчи навбатда қонунни бузган шахснинг жазо муқаррарлигини нечоғли англашига боғлиқ». Яъни, жазонинг мақсади — жавобгарликдан огоҳ этишдир.

Дилшод ТАДЖИБАЕВ,
Жиноят ишлари бўйича
Тошкент вилоят судининг
судьяси

Қадриятларимиз

ТАНГА ДАВО — СУМАЛАК

Ҳар йили такроран уйғонаётган баҳор фаслининг табиат мўъжизаларидан ҳайратланамиз. Шу боис қишли-қировли, жонга тегадиган совуқ ҳаводан безиб, илиқ, ҳузурбахш кунларни ажиб соғинчу интиқлик ила айём каби кутамиз. Жаҳон маданияти бешикларидан бири сифатида ҳисобланиб келган Шарқ халқлари диллар яшнайдиган ушбу гўзал фаслни йил боши (Наврўз) сифатида шоду ҳуррамлик билан кутиб олганлар.

Инсоният тараққиётидан маълумки, дастлабки ибтидоий жамоаларнинг турмуш тарзи давомида йиғим-теримчиликдан деҳқончиликка ўтиш жараёнида оловнинг кашф этилиши тарихда катта эволюцион кашфиёт бўлди.

Ибтидоий одамларнинг дастлаб мавсумда захирага олиб қўйган ёввойи буғдойининг баҳорда униб чиқиши, кўкатга айланиши ва уларни дошқозонларда узоқ қайнатилиши жараёнида илашимли ёғсимон, танга қувват берувчи, модда — сумалак ҳосил бўлган. Демак, ушбу тансиқ таомнинг тарихи — ўша қадим деҳқончилик даврларига бориб тақалади.

Шу ўринда ушбу фаслда овчилик асосида чорвадорликнинг ривож топиши — ҳалим тансиқ таомининг келтириб чиқарган. Бу тотли таомнинг яратилиши, қишдан тезроқ чиқиб, баҳорга етишиш орзуси билан халқлар ҳаётида йиллар ўтиб ҳатто илоҳийлаштирилган.

Ушбу мавзудаги адабиётларда Наврўзни ва унинг сумалак ва ҳалим каби тансиқ таомлари 3000-3500 йиллар илгари пайдо бўлган деб таъкидланади.

Савол туғилади: сумалак таоми, қандай пайдо бўлган? Нима учун Тошкент шаҳри маҳаллаларида дошқозонларда баҳор таоми сумалакка 10-15 килограммлаб пахта ёғи қўшадилар? Ёғ қўшиш қачондан бошланган?

Сирасини айтганда, турли вилоятларда сафарда бўлганларим, одамлар билан мулоқотларим чоғида сумалакнинг ёғсиз тайёрланиши ҳақида эшитар эдим. Бироқ, шунчаки гап бўлса керак, деб эътибор қилмасдим. Ёғ солмай тайёрланган сумалакдан тотиб кўрганимдан кейин бундай таомнинг тотими ҳам, хосияти ҳам ўзгача эканлигини ҳис этдим, тетиклашгандек бўлдим. Ҳиди ҳам, ўзига хос ажралиб туради. Агар тошкентлик қадрдоним, раҳматли Абдураҳим Умаров қадимий усулда сумалак тайёрланиш жараёнини бориб кўришни тавсия этмагинида мен ҳам шу пайтгача русум бўлиб келаётган ёғ солиб пишириладиган сумалакни "тан" олиб юраверган бўлар эдим. Азалий сумалак тайёрлаш жараёнини кўришга таниқли журналист "Наврўз" халқаро хайрия жамғармасининг раиси Дадахон Ёқубовни таклиф этдим. Кун давомида уй бекаси, қизлари ва қўни-қўшни аёлларнинг сумалак тайёрлаш жараёнини кузатдик, видео тасвирга олдик.

Асли Чимкентнинг Қорабулоғидан бўлган Абдураҳим аканинг умр йўлдоши Умринисо аянинг сумалак тайёрлашларини кузатдик, тайёрланиши умуман олганда, шу кунгача пишириб келинаётган сумалаклардан деярли фарқ қилмас экан. Кези келганда одамлар ўртасида сумалакка шакар солинса керак деган нотўғри тушунчага аниқлик киритгим келди. Кимёгар ва биолог олимларнинг фикрига қараганда, сульфат кислотаси билан оддий хашакка ҳам таъсир қилинса шакарга айланиши мумкин экан. Сумалак учун буғдой ундирилган даврда эса дон қобиғида бисатаза, яъни фермент ҳосил бўлар экан. Бундай фермент эса кучли таъсирли бўлиб, кўпгина моддаларнинг биокимёвий ўзгаришига сабаб бўлади. Гап ёғ солинмай тайёрланадиган сумалакнинг фарқли жиҳатлари ҳақида борар экан — бу жараён шундай: буғдой ундиришдан тортиб то қозонга солингунгача бўлган жараёнда деярли фарқ йўқ, деса бўлади. Хусусан, жайдари ё қайроқи буғдой олинади. У яхшилаб совуқ сувда ювилиб, сирли идишда 3 кун ивитилади, суви тортса сув қуйиб турилади. Буғдой бўрта бошлаганда сувини тўкиб, тоза тахта устига 1-1,5 сантиметр қалинликда ёйиб устига дока ёпиб қўйилади. Ўртача ҳароратда, ёруғ, лекин қуёш нури тушмайдиган жойда сақланади. 3-4 кунгача сув сепиб турилса, майса униб чиқади. Майсанинг бўйи 1,5 сантиметрга етганда уни 10х10 сантиметр бўлакларга бўлиб келида туйилади ёки гўшт майдалагичдан ўтказилади. Масаликқа озроқ сув қўшиб докада сузилади. Шарбати алоҳида олиб қўйилади. Қолган турпини яна сувга аралаштириб, иккинчи бор сузилади, бошқа тоғарага солиб қўйилади, бу жараён учинчи бор ҳам такрорланади.

Энди сумалакчи Умринисо аянинг катта қозонга ёғ солмай сумалак тайёрлаши ҳақида. Оловни ёқиб, қозон тозаланиб, қуруқ латта билан артиб олинади. Қуръон тиловат қилинади. Фақат ирими учун 30-40 грамм ёғни қозонга қўйиб, атрофлича суртиб чиқилади. Кейин биринчи шарбат қозонга қуйилади ва устидан ун солинади ҳамда қумоқлари қолмагунча яхшилаб аралаштирилади. Аталасимон аралашма қайнаб чиққач иккинчи шарбат қуйилади, унинг ҳам қайнашини кутиб, учинчи шарбат солинади. Қайнаган сари қуюқ тортиб бораверади. Сумалакни етилтириш учун қайнаган сув солинади. Таом тагига олмаслиги учун 10-12 дона силлиқ тошларни сувда қайнатиб, кейин қозонга солиб юборилади. Сумалак етилаётганда пуфакчалар ҳосил қилиб, ёрила бошлайди. Ранги жигарранг тус олиб, муаттар ҳид атрофни тутади. Қизиғи шундаки, бундай усулда тайёрланган сумалак етилтириш учун димланмайди. Демак, вақтдан ютилади.

Энди сумалакка ёғ солиниши ёки солинмаслигига келсак, баҳорий таомнинг тарихи узоқ ўтмишга бориб тақалишидан дарак беради. Чунки ёғдан олдин буғдой пайдо бўлган бўлиши табиий. Бу азалий урф ҳануз давом этиб келаётир. Хусусан, ҳозирги кунда ҳам баъзи вилоятларда ёғсиз сумалак тайёрланади.

Қолаверса, сумалакнинг халқимиз тилида женьшень деб юритилиши ҳам бежиз эмас. Шу ўринда икки оғиз женьшень ҳақида. Женьшень — кўп йиллик ўсимлик бўлиб Хитой, Корея, Приморск ва Хабаровск ўлкаларида ёввойи ҳолда ўсади. Ҳозирги вақтда Шимолий Кавказнинг тоғли ерларида, Украина ва Молдова республикаларида маданий ўсимлик сифатида экиладиган қимматбаҳо доривор ўсимлик. Одамнинг умумий тонусига таъсир этувчи тетиклантирувчи, руҳлантирувчи, шифобахш хусусиятларга эга. Шу маънода сумалак ҳам женьшендан қолишмас экан. Масалан, немис олимларидан Эмерсон ва Эванслар буғдой ўсимтасини текшириб, ҳайратга тушганлар. Боиси буғдой таркибида "токофероль" деб аталувчи модда бўлиб, у нимранг, илашимли, ёғсимон дармондори хусусиятлари билан женьшень, яъни "Е" дармондорисининг ўзи эканлиги аниқланган.

Эътиборли жиҳати шундаки, қувватижон — сумалакни баҳор фаслида кўпроқ истеъмол қилишни азалдан табибларимиз тавсия этиб келадилар. Қадимдан саховатли халқимиз бир-бирларини сумалак сайлига таклиф этганлар. Ҳаттоки савоб бўлсин деб, маҳаллама-маҳалла кўчаларни тўлдириб эркаклар обкашда икки томонлари тўла сатл сумалакларни овоз чиқариб тарқатганлар:

Фасли баҳор — сумалак,
Асли баҳор — сумалак,
Танга даво — сумалак,
Татинг яна — сумалак...

Билол АМИНОВ,
элшунос олим

Ташаббус-2005

РАҚОБАТ ВА РАҒБАТ

Андижон вилоят ҳокими совғи учун "Ташаббус-2005" кўрик танлови бўлиб ўтди. Унда вилоят товар ишлаб чиқарувчилар палатасида ишбилармонлиги, меҳнати, шижоати билан энг яхши натижаларга эришаётган ҳунармандлар, фермерлар, тадбиркорлар ўз маҳсулотларини намойиш этдилар, тажрибалари билан ўртоқлашдилар.

Чиндан ҳам вилоят ҳунармандлари, фермерлари, тадбиркорлари мустақил мамлакатимиз иқтисодиётини мустаҳкамлаб, аҳолига манзур бўлувчи маҳсулотлар ишлаб чиқаришни йилдан-йилга оширган ҳолда, сифатини ҳам яхшилаб бормоқдалар. Бу борада "Ташаббус" анъанавий кўрик-танловининг ҳам муносиб ўрни бор. Зеро у илғорларни рағбатлантирмоқда, бошқаларни уларга тенглашишига даъват этяпти.

Андижон вилоят товар ишлаб чиқарувчилар палатаси биносига қўйилган кўргазмалар орасида белкурак, ошиқ-мошиқ ва қандайдир кичик буюмлар кўпчиликнинг диққатини тортмаган бўлиши мумкин. Аммо уларни тайёрлаётган "Ғайрат-2000" хусусий фирмаси нафақат Марҳамат тумани, балки вилоятимиз, мамлакатимиз учун ғоят фойдали бошқа муҳим ишни ҳам амалга ошириб, ривожланиб бормоқда.

Ўткирбек Зулфиев раҳбарлик қилаётган мазкур фирма икки йил аввал "Нексия", "Дамас", "Матиз" автомобиллари учун бутловчи маҳсулотлар тайёрлашга буюртма олишга эришди ва бунинг уддасидан чиқди. Ўтган йили 6 хил турдаги 32 миллион 500 минг сўмлик ана шундай қисмлар ишлаб чиқарилди, 7,5 миллион сўм соф даромад кўрилди. Энг асосийси, майда бутловчи қисмларнинг Кореядан келтирилишига эҳтиёж қолмади. "Ўз ДЭУ авто Ко" қўшма корхонаси 2005 йил учун фирма билан 2134400 АҚШ доллари миқдорида 16 хилдаги бутловчи қисмларни етказиб бериш бўйича шартнома имзолади. Фирма ишчилар сонини 20 нафарга етказиб, ишни 2 сменада ташкил этди. Бу йилги соф даромад 100 миллион сўмдан ортиши кўзда тутилган.

"Ташаббус-2005"нинг "Энг самарали лойиҳа ва замонавий технология жорий этгани учун" номинацияси ғолиби ҳам айнан Марҳамат туманидаги "Ғайрат-2000" хусусий фирмаси бўлди.

Спорт маҳсулотлари қўйилган кўргазмага "Балиқчи тумани, "Алпомиш" фирмаси" деб ёзиб қўйилган. Бу хусусий корхонада 28 турдан зиёд спорт буюмлари ва анжомлари тайёрланмоқда. Улар нафақат вилоятимиз, балки республикамизнинг бир қатор шаҳар ва туманларида харидоргирдир. Корхона жамоаси яхши ишлагани учун ўтган йили 7 миллион сўмдан ортиқ соф фойда олди.

Хўжаобод қишлоғидаги мазкур фирмада 80 нафар ишчи-хизматчи меҳнат қилади. Жамоа аъзолари вилоят ўқув-таълим таъминоти бошқармаси билан 10 миллион сўмлик спорт маҳсулотлари тайёрлаб бериш учун шартнома имзоладалар.

Мазкур фирма "Ташаббус-2005"нинг "Болалар спортини ривожлантиришга энг кўп ҳисса қўшгани учун" номинацияси бўйича ғолиб деб топилди.

Фермер хўжаликлари орасида биринчи ўрин учун топшириладиган диплом ва замонавий компьютерни Маҳаммаджон Мирзакаримов гулдурос қарсаклар остида қабул қилиб олди. У раҳбарлик қилаётган "Мамажон бува" фермер хўжалиги деҳқончиликка ихтисослаштирилган бўлиб, ташкилотлар билан тузган шартномаларини мунтазам бажариб келмоқда. Жумладан, ўтган йили миришкорлар 32,2 гектар ерга ғалла экиб, режани 135 фоизга бажаришди, олинган фойда 6762 минг сўмни ташкил этди.

Чўлда фаолият олиб бораётган фермер хўжалиги ўзининг тегирмон ва обжувозлари билан маҳалласидаги мижозларига шоли ва буғдой маҳсулотларини бепул қайта ишлаб бермоқда, ночор оилаларнинг фарзандларини олийгоҳларда таълим олишлари учун амалий ёрдам кўрсатмоқда. Ана шу олийжаноб ишлари учун "Мамажон бува" фермер хўжалиги "Ташаббус 2005"нинг "Энг кўп меҳр-мурувват кўрсатгани учун" номинацияси бўйича ғолиб бўлди.

Жалақудуқ туманининг Нодиржон Асқаров раҳбарлигидаги "Марҳабо", Андижон туманининг Фахриддин Қурбонов раҳбарлигидаги "Мададкор" фермер хўжаликлари мазкур йўналиш бўйича кўрик-танловда 2- ва 3-ўринларни эгалладилар.

Турли чолғу асбоблари тайёрлабгина қолмай, унутилиб кетган мумтоз мусиқа асбобларини қайтадан тиклаётган, ўзи ҳам янги маҳсулотлар тайёрлаётган андижонлик Абдумалик Мадраҳимов "Энг яхши ҳунарманд" йўнилиши бўйича совриндор бўлди. Кўргазмага устознинг ўғиллари Сардорбек, Сарварбек ва Абдураҳмонлар яратган рубобларининг янги нусхалари ҳам қўйилганди. Демак Мадраҳимовлар сулоласи давом этади.

Ҳунармандлар йўналиши бўйича пахтаободлик чевар Ҳилолахон Ашурова иккинчи ўринни эгаллади. Учинчи ўрин асакалик Абдуманноб Акбаралиевга насиб этди.

Тадбиркорлик йўнилишида Андижон туманидаги "Нозимабону-2001" хусусий фирмаси биринчи ўринни эгаллади ва вилоят ҳокимининг соврини билан тақдирланди.

Шаҳрихон туманининг Шавкатбек Йўлдошев раҳбарлигидаги "Эргашзода" мебель ишлаб чиқарувчи хусусий кичик корхонаси иккинчи ўринни қўлга киритди. Мазкур йўналиш бўйича учинчи ўрин турли гўшт маҳсулотларини қайта ишлаш, қайнатилган ва ярим дудланган колбаса шунингдек, нон, макарон, қандолат маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган "Бунёдкор" фирмасига берилди. Муҳиддин Ваҳобов раҳбарлигидаги бу фирма Пахтаобод туманида жойлашган бўлиб, аҳолига транспорт, савдо, ошхона ва чойхона хизматлари кўрсатишда ҳам фаоллик қилмоқда.

Кўрик-танлов чинакам байрамга айланиб кетди. Шу кун эрталабдан кечгача вилоятимизнинг кўзга кўринган эстрада хонандалари ижросида концерт намойиш этилди.

С.ТЎЛҚИНОВ,
журналист

ДАСТУР ЎЗ ИШИНИ ЯКУНЛАДИ

Республика Миллий матбуот марказида рақамли ривожланиш ташаббуси БМТнинг Тараққиёт дастури (ТД) ва Ўзбекистон ҳукумати қўшма дастури якунлари ва мазкур дастур доирасида чоп этилган янги нашрлар тақдимоти ўтказилди. Унда турли вазирликлар, қўмиталар ва ахборот коммуникация соҳасида фаолият кўрсатувчи кампанияларнинг вакиллари иштирок этишди.

Рақамли ривожланиш ташаббуси БМТнинг Тараққиёт дастури ва Ўзбекистон ҳукумати қўшма дастури ўз фаолиятини 2002 йилда бошлаган эди. Ҳукумат томонидан Ўзбекистон Алоқа ва ахборотлаштириш агентлиги ижро этувчи орган сифатида белгиланган. Ушбу дастурнинг бош мақсади мамлакатимизда ахборот коммуникация технологияларини ривожлантириш, унинг афзалликларидан фойдаланишни таъминлашдан иборат. Дастур ўз фаолияти доирасида давлат муассасалари раҳбарларининг ахборот коммуникация технологиялар бўйича билимини ошириб, республиканинг электрон тайёрлигини баҳолаш ҳамда ахборот коммуникация технологияларининг ривожлантириш бўйича турли лойиҳаларни амалга татбиқ этишдан иборат эди.

— Шу билан биргаликда дастур доирасида айни йўналишда қонунлар қабул қилиш ва амалиётга татбиқ этишда мамлакат ҳукуматига яқиндан ёрдам берди, — деди дастур раҳбари Шерзод Шерматов. — Ҳар йили дастур томонидан Ўзбекистонда ахборот коммуникация технологияларини ривожлантиришнинг объектив таҳлили олиб борилади.

Мазкур дастур ўз фаолияти давомида 14 та йўналиш бўйича иш олиб борди. Шунингдек, анжуманда дастур доирасида нашр этилган бир нечта китоб ва плакатлар тақдимоти ҳам ўтказилди.

ИМКОНИЯТЛАР ЭШИГИНИ ОЧАДИ

Тошкент ахборот технологиялари университетида "Ҳинд-Ўзбек" ахборот технологияси маркази ташкил этилди.

2004 йилда Ўзбекистон Ташқи ишлар вазирининг Ҳиндистонга қилган ташрифи чоғида "Ҳинд-Ўзбек" ахборот технологияси марказини ташкил этиш бўйича меморандум имзоланган эди. Икки давлат ўртасида имзоланган бу ҳужжат асосида Ҳиндистон ҳукумати 700 минг АҚШ доллари миқдорида грант ажратди. Бу маблағга Тошкент ахборот технологиялари университетида марказ ташкил этилди. Марказ Ҳиндистоннинг юқори даражадаги ахборот технологиялари, компьютер жиҳозлари ва ўқув дарсликлари билан таъминланган.

— Ҳиндистондан келтирилган замонавий ахборот технологиялари малакали матахассисларни тайёрлашда яқиндан ёрдам беради, — деди тақдимот маросимида иштирок этган Ҳиндистоннинг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Шарат Сабхарвал. — Шунингдек, мазкур марказда олий ўқув юртлари талабалари ва мактаб ўқувчиларининг билим кўникмасини ошириш ҳам кўзда тутилган.

Маълумки, бугунги кунда мамлакатимизда ахборот технологияларини ривожлантиришга катта эътибор қаратилмоқда. Бу борада дунёнинг етакчи мамлакатлари билан алоқалар йўлга қўйилган.

— Бу каби марказларнинг очилиши соҳада ижобий силжишларни юзага келтиради, — деди Ўзбекистон алоқа ва ахборотлаштириш агентлиги директори Алишер Хўжаев. — Кўпгина давлатлар ўз мутахассисларининг малакасини ошириш учун илғор, тажрибали давлатларга юборади. Биз эса асосий эътиборни ривожланган давлатлар ҳамкорлигида юртимизда замонавий ахборот технологиялар асосида марказлар ташкил этишга қаратяпмиз. Бу эса бир вақтнинг ўзида бир эмас, ўнлаб мутахассисларнинг малакасини ошириш имконини беради. Мазкур марказ ҳинд диёри билан тармоқдаги ҳамкорлигимизнинг биринчи қадами. Бу давлат билан кўплаб йўналишлар бўйича ҳамкорлик алоқаларини ўрнатишни режалаштирмоқдамиз.

Марказ соҳада юқори малакали кадрларни тайёрлаш, Ўзбекистонга инвестицияни жалб этиш, иш ўрнини ташкил қилиш ва уларни такомиллаштириш ҳамда экспорт имкониятларини кенгайтириш имконини беради.

Инобат ЭГАМҚУЛОВА

МАҲСУЛОТ РЕКЛАМАСИГА ЭЪТИБОР

Маҳаллий маҳсулотларни бозорга олиб чиқиш, уни ҳимоялаш орқали тадбиркорликни ривожлантириш, хусусий мулк эгаларини қўллаб-қувватлаш борасида ҳукуматимиз томонидан қатор ишлар амалга оширилмоқда. Хусусан, ўзимизда тайёрланган товарлар рекламаси учун кўпгина имтиёзлар мавжуд. Маҳаллий маҳсулотларни оммавий ахборот воситалари орқали реклама қилиш қандай кечяпти. Бу борадаги ютуқ ва муаммолар нимадан иборат. Мухбиримиз Республика Монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш давлат қўмитаси бошқарма бошлиғи Даврон Миртожиев билан шу ҳақда суҳбатлашди.

— Аввало, Қўмитанинг республика маҳаллий реклама саноатини ривожлантиришдаги мувофиқлаштирувчилик саъй-ҳаракатларига тескари ўлароқ, бу йўналишда вужудга келаётган сунъий тўсиқ ва муаммолар ҳақида тўхталсак. Норасмий сўровлар орқали тадбиркорларнинг фикри ўрганилганда, уларнинг рекламадан фойдаланиши давлат, хўжалик бошқаруви ҳамда маҳаллий ҳокимият органларининг асоссиз аралашувига олиб келиши мумкинлигини айтишмоқда. Муаммоларнинг яна бири тадбиркорларнинг бозорга таааллуқли статистик-таҳлилий ахборотлар базасидан тўлақонли фойдаланиши учун имконият ва шарт-шароитларнинг йўлга қўйилмаганлигидир. Ваҳоланки, маҳаллий товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар ўз фаолиятининг маркетинг стратегиясини режалаштиришда, тадқиқотлар олиб боришда ахборотлар базасидан бевосита фойдаланишлари талаб этилади. Шу боис бу хилдаги маркетинг ахборотларни ойдинлаштириш ва ундан самарали фойдаланиш имкониятларини кенгайтириш мақсадида иқтисодий-таҳлилий журнал ҳамда бюллетень чиқариш, уларда бозор таҳлилига оид материаллар ёритилишини йўлга қўйиш мақсадга мувофиқ. Бугунги кунда реклама маҳсулотларини ишлаб чиқариш ва жойлаштириш, маркетинг тадқиқотларини ўтказиш, унинг режалари, дастурларини ишлаб чиқиш каби ихтисослик бўйича мутахассисларнинг етишмовчилиги ҳам долзарблигича қолмоқда. Кадрлар танқислигини босқичма-босқич ҳал қилиш учун амалиётга реклама соҳаси бўйича давлат умумтаълим андозаларини киритиш ва таълимнинг ушбу йўналиши бўйича ислоҳотларни янада кучайтириш зарур.

— Реклама тўғрисидаги қонунчилик талаблари бузилган тақдирда қандай жазо чоралари кўриляпти?

— Хўжалик юритувчи субъектларга қўлланиладиган молиявий ва маъмурий жазоларни қайта кўриб чиқиш устида иш олиб борилмоқда. «Реклама тўғрисида» ги қонунга 2002 йилда қўшимча ва ўзгартиришлар киритилган бўлиб, қонунни бузган хўжалик юритувчи субъектларга тўғридан-тўғри жарима солиш имконияти берилган. Ҳозирги кунда реклама тўғрисидаги қонунчилик талабларининг бузилиши кескин камайди.

Жарима миқдорларини қайта кўриб чиқишда, айниқса кичик ва хусусий тадбиркорлик субъектларига қасддан содир этилмаган ва катта бўлмаган қоидабузарлик юзасидан қўлланиладиган молиявий жазоларни камайтириш учун жарималарни қонун бузилиш ҳолатининг оғирлиги даражасига қараб белгилашга алоҳида эътибор қаратилган. Шуни айтиш жоизки, тадбиркорликни ривожлантириш учун ҳар томонлама рақобат муҳитини яратиш ишларини истеъмолчи ҳуқуқини бузилиши эвазига амалга ошириб бўлмайди.

— Ўзимизда тайёрланган маҳсулот рекламаси учун қандай имтиёзлар бор?

— Вазирлар Маҳкамасининг қарорига асосан корхоналар ишлаб чиқарган истеъмол товарлари рекламасига харажатлари даромад солиғини ҳисоблаб чиқишда солиққа тортиладиган базадан тўлиқ ҳажмда чиқариб ташланиши кўрсатиб ўтилган. Корхона ва ташкилотларга шундай имконият берилганига қарамай бу соҳада етарли иш олиб борилмаяпти. Республикамиздаги корхоналар томонидан маҳаллий маҳсулот рекламаси учун 2004 йилда 618,0 миллион сўм сарф қилиниши режалаштирилган бўлиб, ҳақиқатда эса 671,3 миллион сўм сарф этилган. Бу ўтган йилнинг мазкур даврига нисбатан режа 510,8 миллион сўмга (54,7 фоиз), ҳақиқатда сарф қилинган харажатлар 313,2 миллион сўмга (68,2фоиз) камайган.

Айрим корхоналарда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларни реклама қилиш жараёнининг ўсиши кузатилмоқда. Жумладан, «Ўзбекчармпойабзали» уюшмаси томонидан 2003 йилда телевидениеда реклама учун 2,5 соат вақт ажратилган бўлса, 2004 йилда 3,1 соат сарфланган. «Ўзқурилишматериаллари» акциядорлик компанияси томонидан ишлаб чиқарилган маҳсулотлар рекламаси учун 2003 йилда радиода 0,17 соат вақт ажратилган бўлса, 2004 йилда бу кўрсатгич 5,7 соатни ташкил этган.

Интернет тармоғида рекламаларни жойлаштириш эса талаб даражасида деб бўлмайди. Ҳозирги кунда айрим корхоналар ўзларининг веб-сайтига эга бўлиб, шуларнинг баъзиларигина веб-саҳифаларни ташкил қилиш бўйича иш олиб бормоқдалар. Интернет тармоғидаги салмоқли ўринни «Ўзбекчармпойабзали» уюшмаси эгаллаган бўлиб, ўтган йилда бир минг икки юз соат реклама узатилган.

Кузатадиган бўлсак, кўпгина ривожланган мамлакатларда интернет орқали реклама бериш бозорда салмоқли ўринни эгаллаб келяпти. Республикамизда бу борадаги ишлар бошланғич жараёнда турган бўлиб, аста-секинлик билан ривожланмоқда.

Кейинги йилларда Қўмита ташаббуси билан ҳукумат қарорларига киритилган қўшимча ва ўзгаришлар, яъни реклама солиғининг бекор қилиниши, реклама харажатларининг солиқ солинадиган базадан озод қилиниши мазкур бозорнинг ривожланишига туртки бўлди.

Суҳбатдош: Ҳусан СУЛАЙМОНОВ

2005 йил — Сиҳат-саломатлик йили

Онанинг кўнгли болада...

КОРХОНА ҚОШИДА ДАВОЛАШ МУАССАСАСИ

Балиқчи туманидаги Алишер Навоий номли ип-йигирув акциядорлик жамияти қошида ўттиз ўринли тиббий даволаш муассасаси очилди.

Бу тиббиёт маскани пахта тозалаш заводидан тендер танлови асосида сотиб олинди. Қисқа вақт мобайнида бинонинг ички ва ташқи томонлари тўла таъмирланиб, атрофдаги олти ярим гектар майдонда боғ барпо этилди. "Сиҳат-саломатлик йили" Давлат дастури доирасида очилган мазкур тиббий масканнинг қурилиш ва бунёдкорлик ишларига лойиҳага кўра юз миллион сўм сарфланди. Даволаш муассасасини таъмирлаш билан биргаликда иккита бассейн, теннис корти ва бошқа спорт иншоотлари, даволанаётганлар ва уларни кўргани келган меҳмонлар учун дам олиш биноси қуриб битказилди. Даволаш хоналари замонавий тиббиёт асбоб-ускуналари, юмшоқ мебель билан жиҳозланган.

ДОНОЛАР БИСОТИДАН

Инсоннинг шахсий саодатини ва камолотини таъмин этиш тарбиянинг мақсадидир.

Баданни ювиб, тозалаб туриш лозим, буни ҳеч ким инкор этмайди. Шу билан бирга, қалбни ҳам пок соф ҳолда тутиб, гўзал ахлоқли, тарбияли бўлиш яна ҳам яхшироқдир.

Ҳаётда бадан ва фикрнигина тарбия қилиш кифоя қилмайди, хулқ-атворни ҳам тарбия қилиш зарурдир.

Фарзандларга гўзал тарбия бермаган одам ўз оиласининг бахт-саодатини барбод этади, кулфат ва машаққатларга гирифтор қилади.

Эй йигит, агар сенга иззат, шараф, обрў ва улуғ мартабага эришиш керак бўлса, хуш феълатворли бўл, ҳеч кимга ёмонлик истама, яхшилик қил.

Эркакларга ҳақорат сўзи билан эмас, эътибор кўзи билан, хотин-қизларга шафқат ва марҳамат кўзи билан қара.

Ҳар ким тилини тийса, тинч ва саломат яшайди, кўнглига нима келса, шуни валдираб сўзлаб юрган киши фалокатга учрайди.

Яхшилик қилиш қўлингдан келмаса, ёмонлик ҳам қилма, ножўя ишлардан сақлан, бу ҳам ўзига кўра яхшиликдир.

Ўзинг кўтара олмаган сўзларни бошқаларга сира ҳам юклама.

Тўғри сўзлаган, тўғри ишлаган ва қўлидан келгунча ҳар кимга яхшилик қилган одам нажот топади, иззат-обрўга эга бўлади, умрини роҳатда кечиради.

КУЛГИ БЕКАТИ

— Менга қаранг нега китоб ўқимайсиз?
— Вақтим йўқ. Мен китоб ёзишим керак.

* * *

Кекса эркак ёшгина жувонга жазманлик қилмоқда. Кечқурун у жувонга дейди:
— Шунча йиллар мобайнида сизсиз қандай яшаганимни тасаввур қила олмайман.
— Ҳаётингизни дастлабки эллик йилида мен ҳали дунёга келмаган эдимда.

* * *

Ажралишдан олдин хотин эрига қичқирди:
— Аблаҳ! Нобуд бўлган ёшлигимни қайтариб бер!
— Майли! — деб жавоб берди эри. —Олақол! Фақат ҳеч қачон сенинг қорангни кўрмасам бўлди!

* * *

Психиатр қабулида:
— Сизда "мен итман", деган фикр қачон пайдо бўлган?
— Кучукчалик вақтимда.

* * *

Профессор талабадан сўрайди:
— Қани айтинг-чи, "имтиҳон" нима дегани?
— Иккита ақлли одамнинг ўзаро суҳбати домлажон.
— Улардан бири аҳмоқ бўлса-чи?
— Унда иккинчиси степендиясиз қолади, домлажон.

* * *

Менинг хотиним шу даражада кўп ўйлайдики, натижада сочи оппоқ оқариб кетди, — деди бир киши дўстига.
— О, роса ақлли эканку хотинингиз! Нималарни ўйлайди?
— Сочимни қорага бўясаммикин ё қўнғирга деб бош қотиргани-қотирган.

* * *

Бир суюқ қария ёшгина сулув қизга гап отди:
— Жонгинам, сизга ошиқ бўлиб қолдим. Фақат рози бўлсангиз бўлгани, айтганингизни сўзсиз бажараман. Буюринг, этиксиз сув кечайми, яланг оёқ тоққа чиқайми, ё ўзимни ўтга урайми?
Қиз:
— Қаро ерга киринг десам-чи?

* * *

Қўшни аёл меҳмонга чиқибди. Ўғлига дейди:
— Холангни ўпиб қўй-чи...
— Ўпмайман.
— Нега?
— Дадам у кишини ўпганида бир тарсак урган эди.

* * *

Нега хотинингиздан ажрашишга аҳд қилдингиз?
— Хотиним тўшакда чекади.
— Ажрашмоқ учун бу асос бўла олмайди...
— Тўғрику-я, лекин у кулдон ўрнида қулоғимдан фойдаланишни яхши кўради.

* * *

Йигит қизни ўпиб, қўлида кўтариб диванга олиб борди. Қиз хижолат ичида дейди:
— Ҳозир қўяқолайлик. Тўйдан кейин бўлар.
— Йўқ ҳозир бўлгани маъқул. Негаки, эрга текканингдан кейин, эринг ушлаб олиши мумкин.

* * *

Хотини:
— Бугун метрода учта эркак менга жой берди.
Эри:
— Шу ерга сиғдингми?

* * *

Ота қизидан сўрабди:
— Бугун қанақа йигит билан ўпишиб турувдинг?
— Соат нечада, отажон?

* * *

Хотини:
— Доктор менга саёҳат қилишни буюрди. Қаёққа борамиз?
Эри:
— Бошқа докторга.

* * *

Эркак киши "тез ёрдам" га қўнғироқ қиляпти:
— Илтимос. Шу кунларда уйимизнинг ёнида ўтиб қолсанглар, бирров бизникига ҳам кириб ўтинглар. Лекин атайин келишинглар шарт эмас.
— Нега бундай дейсиз? Нима бўлди ўзи?
— Хотинимнинг жағи чиқиб кетди, гапира олмаяпти.

* * *

Сафарда юрган хотини эрига қўнғироқ қиляпти:
— Мушугимиз қалай?
— Ўлди.
— Вой шўрим! Наҳотки шу гапни юмшоқроқ қилиб айтолмайсан. Томда ўтирибди дегин. Кейин томдан йиқилиб жони узулди дегин эди. Тушундингми?
— Тушундим.
— Хўп майли. Ойим қалайлар?
— Томда ўтирибди.

Оғусиз дунё сари

ҲАЁТГА ҚАЙТИШИГА УМИД БОР

Тонг. Баҳорнинг майин шабодаси оппоқ ипак пардани кўтаради. Қуёш деразадан мўралайди. Қушлар галма-гал сайрашарди. Қаҳрамон ака уйғонган бўлишига қарамай жойида анчагина ҳузур қилиб ётди.

Эшик қия очилиб умр йўлдоши Ҳамидахон опа кўринди:

— Туринг энди, — деди у. — Ишга кеч қоласиз. Мастава қилиб қўйганман.

Қаҳрамон ака бироз эриниб ўрнидан турди. Юз-қўлимни ювиб ноз-неъматлар қўйилган дастурхон ёнига ўтирди. Мастава ҳам дарҳол ҳозиру нозир бўлди.

— Баҳор бўлакчада, — дея Қаҳрамон ака ҳаводан тўйиб нафас олди. — Эсингдами баҳорда танишганимиз, учрашувларимиз...

Ҳамидахон опа индамади. У маюс кўзларини эрига кўрсатмасликка ҳаракат қиларди.

— Ҳа, эрталабдан кайфиятинг йўқ, — деди Қаҳрамон ака ранжиб. — Бу аёлларга ҳайронсан. Данғиллама уйинг, қатор машиналаринг, еганинг олдинда емаганинг ортингда бўлсаю уларга доим нимадир етмайди. Ҳа нима бўлди ўзи?

— Қизингиз яна куёв билан уришибди, — дея аёл уҳ тортди. — Кеча келди.

— Шунга шунчами, — дея ота кулимсиради. — Эр-хотиннинг уруши дока рўмолнинг қуриши. Бир икки кун шу ерда турса қудалар яна келишиб олиб кетишади. Куёв бола Дилбек ҳам Гулнора ҳам ҳали ёшда...

Ҳамида опа диванга ўтирганича жим бўлиб қолди. Рўмолнинг учи билан кўз ёшларини артди.

— Қизингизнинг қарори қатъий, — деди у. — Қайтмасмиш.

Костюмини кияётган Қаҳрамон ака бир зум тўхтаб қолди.

— Бу қанақаси. Тўй қилганимизга энди ярим йил бўлган бўлса... қудаларимиз чакана одамлар эмас. Биз кимсан Сардор Тўраевичнинг кенжа, суюкли ўғлига қизимизни берганмиз. Гулнора ақлини еб қўйибди. Бунақа гапни умуман бошидан чиқариб ташласин!

— Ўша Сардор Тўраевичнинг ўғли наркоман экан.

Қаҳрамон аканинг бошидан кимдир совуқ сув қуйиб юборгандай бўлди.

Эндигина кийган костюмини ечиб, диванга улоқтирди.

— Қизингни чақир!

Қаҳрамон аканинг эрталабки кайфиятидан асар ҳам қолмади. Аксинча юраги ҳовлиқиб қон босими ортаётганлигини ҳис этди. Шундай бўлсада Андижоннинг гўзалиман деса арзигудай сулув қизи билан илиқ кўришиб, пешанасидан ўпди. Қизига чой қуйишни таклиф этиб, асосий мақсадга ўтишга шошилмади. Очиғи Гулнорага «Эринг наркоманлиги ростми?» дея сўраб рад қилиб бўлмайдиган далилларни эшитишдан чўчирди. Шунинг учунми гапни узоқдан бошлади.

— Сардор Тўраевичнинг авлодини яхши билмайсан қизим, деди у вазмин оҳангда. — Улар етти авлодини яхши биладиган, зиёли, ҳалолу-пок одамлар. Қайнонанг ҳожи ая бўлсалар водийнинг йирик савдогарининг қизи. Дилбекнинг акалари пойтахтда Республика вазирликларида хизмат қилишаяпти. Дилбек олийгоҳда сиртдан таҳсил кўряпти. Яна икки йилдан кейин ўқишни тамомлайди. Уни ўзим ишга қабул қиламан. Ундан ажойиб комерсант чиқади.

...Қаердан эшитдинг ҳалиги совуқ гапни? Кимдир орангизни бузмоқчига ўхшайди.

— Дада, сизни хафа қилмоқчи эмасман, — деди Гулнора отасининг насиҳатларини сабр билан тинглагач. — Ўша оила, ўша авлоднинг ҳурмати учун «игнага ўтирган» наркоман билан бирга ярим йил яшадим. Калтакларга ҳам, ҳақоратларга ҳам чидадим...

Қаҳрамон ака муштини қаттиқ сиқиб, пешонасини деворга урди.

— Нималар деяпсан, қизим, бундай бўлиши мумкин эмас. Ишонмайман гапларингга.

Индамай ўтирган Ҳамидахон опа овоз чиқариб йиғлаб юборди.

— Вой дадаси, ойдек қизимизни ўз қўлимиз билан бангига топширибмиз. У қизингизни ҳам ўзига ўхшатмоқчи. Гулнорага ҳам наркотик қабул қил деб туриб олаётган эмиш... Одамлар куёвни ойлаб сўраб-суриштириб кейин қизини беришаркан. Наркология диспансерига бориб, врачлар билан гаплашмабмиз ҳам. Дўстимнинг ўғли, тоза авлоддан дегандингизку.

Қаҳрамон ака карахт ҳолда уйдан қандай чиқиб, «Нексия»да Сардор Тўраевич раҳбарлик қиладиган бошқармага кириб қолганлигини ҳам билмай қолди. Қабулхонада икки уч киши навбат кутиб ўтиришарди. Қаҳрамон ака ўрнидан туриб саломлашмоқчи бўлган котиба қизга бир қарадию, тўхтамай бошлиқ ўтирган хонага бостириб кирди.

Сардор Тўраевич қудасининг важоҳатини кўрдию, гап нимада эканлигини сезди. Қаршисидаги ўтирган олифта кишига узр айтиб уни кузатиб қўйгач, қудасини билагидан оҳиста ушлаб стулга ўтқазди.

— Сардор, — деди Қаҳрамон ака ҳар доимги такаллуфларни нарига суриб. — Дўстингдан топ, деб юрагимга ханжар урибсанда. Ахир ўғлинг кеча наркоман бўлмагандирку.

— Ўзингни бос, Қаҳрамон, — деди бошлиқ. — Дилбекка қайдандир бу бало ёпишибди. Даволадик, одам бўлиб қолганди. Сенинг қизинг билан бахтли яшар, қора дорини ҳам унутиб юборар деб ўйлагандим.

— Ҳали Дилбек бир марта даволаниб чиққан эски банги дегин. Билиб туриб, унга фариштадек бир айбсиз қизни никоҳ қилдирдингми? Мени қизим Гулнорани жувонмарг қилдингми? Ахир сен Гулнора менинг ягона қизим эканлигини билардингку, номард.

— Оғзинга зўр берма — деди бошлиқ. — Мен, аввало, сендек инсон билан қариндош бўлмоқчи эдим. Дилбекни бу дарддан қутилишига ишонардим, ҳозир ҳам ишонаман.

— Эй, бу лағмонни кимнинг қулоғига иляпсан. Нима мен ёш боламанми? «Игнага ўтирганлар» — туғаган одамлар. Улар нафақат ўзини, атрофидагиларни ҳам хонавайрон қиладилар. Сен ҳам мана шу ўғлинг туфайли расво бўласан ҳали. Шундай вақтлар келади. Бироқ бу охири вой спектаклда биз иштирок этмаймиз. Бугундан қудаликка ҳам, дўстликка ҳам нуқта қўямиз. Тамом, — дея Қаҳрамон ака панжаларини уриштирди. — крест!

Шу кунги воқеадан сўнг кўп ўтмай икки ёш никоҳи бекор қилинди. Қаҳрамон аканинг башорати ҳам тўғри чиқди. Орадан бир ярим йил ўтгач Дилбек бир гуруҳ оғайнилари билан жиноий ишга қўл урди. Бу қотиллик энди Сардор Тўраевич ҳам эгаллаб турган лавозимидан кетишга мажбур бўлди. Соғлиги ёмонлашиб касалхонадан чиқмай қолди.

Муштипар она оила бошига балоларни солган ўғлини кўргани тез-тез қамоқхонага бориб туради. Ҳожи она ўғлининг мўлтираб турган кўзлари, қаварган қўлларига қараб кўнгли бузилади.

— Ростини айт, — деди ҳожи она бир куни ўғлига. — Ким сени мана шу гиёҳвандлик балосига гирифдор этди.

— Эсингиздами, 3 йил аввал Жалолободга тўйга боргандик. Тўйга келганларга арок билан бирга героин ҳам таклиф этиладиган жой экан. Орамизда бир йигит Рафиқ шприцда билагидан героин қабул қилди. Ўшанда мен ҳам таваккал қилгандим. Кайфи жуда ёқди. Рафиқ билан гоҳида Тожик маҳаллага бориб, кайф қиладиган бўлдик. Кейин дорига ўрганиб қолдим. Бор гап шу.

— Ўша ер юткур Рафиқ ҳозир қаерда?

— Уни чиндан ҳам ер ютяпти, — дея Дилбек бошини қуйи солди. — Бедаво бир дардни юқтириб олган. Битта шприцда бир неча гиёҳванд фойдаланишининг оқибати бу.

— Ҳаммаси худодан ўғлим, — дея ҳожи она уҳ тортди. — Аллоҳ кимга нима беришни ўзи билади...

— Ойи, — деди Дилбек қалтироқ овозда. — Намоз бошладим.

Ҳожи она бу сўзни янглиш эшитгандай ўғлига ялт этиб қаради:

— Нима?

— Ҳа, ойи, беш вақт намозни канда қилмаяпман.

Она Дилбекни бағрига босди. Имон пайдо бўлган, демак Аллоҳ унга инсофни ҳам беради. Демак ўғлини ҳаётга қайтишига умид бор.

Тўлқин СИДДИҚ,
«Адолат» мухбири

МУХЛИСЛАРНИ ЯНА РАНЖИТДИ

Футбол бўйича 2006 йили Германияда бўладиган жаҳон чемпионатининг Осиё минтақаси «А» гуруҳи саралаш баҳсларида иштирок этаётган Ўзбекистон терма жамоаси яна ўз мухлисларини ранжитди.

Дастлабки турда Саудия Арабистони футболчилари билан дуранг (1:1) ўйнаган вакилларимиздан кейинги ўйинларда умидимиз катта эди. Бироқ, терма жамоамиз сафарда Қувайт ҳамда Жанубий Корея терма жамоалари билан ўтказилган ҳар иккала учрашувда ҳам бир хил ҳисобда (1:2) мағлубиятга учради. Ҳар иккала ўйинда ҳам жавоб тўпларини вакилларимиздан Александр Гейнрих киритди. Бу эса футболчиларимизнинг жаҳон чемпионати финал босқичига чиқиш имкониятларини анча пасайтириб юборди.

Бош мураббий Юрген Геденинг журналистларга берган интервьюсига қараганда, Ўзбекистон футболчилари сўнгги учрашувда гуруҳдаги учта терма жамоа орасида Жанубий Корея вакилларига қарши муносиб ва чиройли ўйин намойиш этишган. Аммо бундай нуфузли мусобақада жамоа қанчалик чиройл мазмунли ўйин намойиш этишмасин, керакли натижа қайд этмаса барчаси бефойда.

Тўғри, терма жамоа жаҳон чемпионати йўлланмасини қўлга киритиш имкониятни ҳали қўлдан чиқаргани йўқ. Бунинг учун вакилларимиз иккинчи даврада уюштириладиган уч учрашувда ҳам фақат ғалаба қозонишлари талаб қилинади.

Ўзбекистон терма жамоаси навбатдаги ўйинни 3 июнь куни ўз майдонида Жанубий Корея футболчиларига қарши ўтказади. Шунингдек, худди шу куни Саудия Арабистони — Қувайт, Эрон — КХДР, Баҳрайн — Япония терма жамоалари ўзаро куч синашадилар.

Спорт оламида

ТЎПНИНГ БАҲОСИ ҚАНЧА?

Футбол ишқибозлари ўтган сешанба куни Сан-Паулада ажойиб кимошди савдосининг гувоҳи бўлишди.

Унда Бразилия терма жамоаси таркибида уч маротаба жаҳон чемпионлигини қўлга киритган ва ўз фаолияти давомида мингдан зиёд тўп муаллифи бўлган афсонавий Пеленинг 1000-голини йўллаган копток сотилди. Бу тўп 22400 АҚШ доллари эвазига ўз эгасини топди.

ПЕКИНДА ҲОЗИРЛИК ҚИЗҒИН

Хабарингиз бор, навбатдаги Ёзги олимпиада 2008 йили Пекинда бўлиб ўтади.

Айни пайтда хитойликлар ер куррасининг ушбу нуфузли мусобақасига пухта ҳозирлик кўришга жиддий киришганлар. «Спорт-экспресс»нинг маълум қилишича, куни кеча Хитой пойтахтида ўз бағрига 18000 томошабинни сиғдира оладиган янги Олимпия баскетбол саройи қурилиши бошланган.

Умумий майдони 63 минг квадрат метрни ташкил қилувчи мазкур спорт иншооти 2007 йилнинг охирида фойдаланишга топширилиши мўлжалланган. Шунингдек, Пекиннинг жанубий-шарқидаги Циндао шаҳрида, аниқроғи, Сариқ денгиз қирғоғида ҳам парус спорти учун янги иншоот барпо этила бошланди.

КОСТЯ ЦЗЮ ПРОМОУТЕР БЎЛМОҚЧИ

Австралиядаги нашрлардан бири The Age нинг билдиришича, биринчи ўрта ярим вазн тоифасидаги жаҳон чемпиони Константин Цзю келажакда ҳам ўз ҳаётини профессионал боксга бағишлаш ниятида экан.

— Рингдаги фаолиятимни тугатишимга ҳали анча бор, — дейди Костя Цзю ўз интервьюсида. — Аммо мен келажакда нима иш билан шуғулланишимни ҳал қилиб қўйдим. Ишқибозлар доимо кучли боксчилар жангига муштоқ. Шуни ҳисобга олган ҳолда келгусида ажойиб профессионал бокс шоуларига ташкилотчилик қилмоқчиман. Ўз ҳаётимни боксдан ажралмаган ҳолда промоутерликка бағишлада этаман.

Илҳомжон ОСТОНАҚУЛОВ тайёрлади.

Муассис: Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши

Бош муҳаррир вазифасини бажарувчи: Рустам АҲМАДАЛИЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Дилором ТОШМУҲАМЕДОВА, Турғунпўлат ДАМИНОВ, Абдували ҒУЛОММАҲМУДОВ, Анвар ЖЎРАБОЕВ, Равшан ҲАЙДАРОВ, Каримжон РИХСИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Бобоқул ТОШЕВ, Рустам АЗИМОВ, Турғун ЭРГАШЕВ, Ўткир ЖЎРАЕВ, Муҳаммад РАҲМОН, Бобокатта ШОДИЕВ, Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ

телефонлар:
Қабулхона-136-53-14.
Факс: (8.371) 133-41-89.
Сиёсат ва партия ҳаёти-136-55-96.
Хатлар бўлими — 136-55-64.
Маънавият, адабиёт ва санъат-136-55-64

МАНЗИЛИМИЗ:
700047, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигидан 016 рақами билан рўйхатдан ўтган.
Буюртма Г— 300, Ҳажми—2 табоқ.
Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2

«Шарқ» нашриёт - матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.
Корхона манзили: Тошкент шаҳри «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Саҳифаловчи — Фарҳод ХЎЖАНАЗАРОВ
Газета IBM компьютерида терилди.

Босишга топшириш вақти — 20.00
Босишга топширилди — 21.00

• Муаллиф фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқ қилиши мумкин. • Реклама ва эълонлар ҳаққонийлиги учун буюртма берувчи масъулдир. • «Адолат»дан кўчириб босиш фақат таҳририят рухсати билан амалга оширилади.
t Мазкур белги остида тижорат мақолалари чоп этилади. • Газетанинг сифатли босилишига босмахона масъул. • Қўлёзмалар эгаларига қайтарилмайди ва жавоб берилмайди. 1 2 3 4 5